Spis treści

1. **Program „Drogi dla Natury”** 3
2. **Przedmiot, cel i podstawa opracowania** 4
3. **Opis gminy Międzyrzecz** 5
4. **Walory przyrodniczo-kulturowe alei** 8
5. **Metodyka opracowania** 11
6. **Zestawienie statystyczne danych nt. zadrzewień liniowych gminy** 15
7. **Inwentaryzacja, waloryzacja i opis alei przydrożnych gminy** 17
8. **Identyfikacja miejsc potencjalnie konfliktowych** 121
9. **Propozycje działań w gminie** 125
10. **Spis literatury** 130

1. Program „Drogi dla Natury”

Program „Drogi dla Natury – kampania promocji zadrzewień w krajobrazie rolniczym jako siedlisk przyrody i korytarzy ekologicznych” (ang. „Roads for Nature – campaign promoting trees in Poland’s rural landscapes, as habitats and ecological corridors”) jest ogólnopolską kampanią realizowaną przez Fundację EkoRozwoju z Wrocławia (www.fer.org.pl) oraz sześć organizacji z różnych regionów Polski, we współpracy z niemiecką organizacją BUND MV (Bund für Umwelt und Naturschutz Deuttschland, Landesverband Mecklenburg-Vorpommern e.V.) ze Schwerin. Po stronie polskiej w realizację projektu zaangażowane są następujące organizacje: Federacja Zielonych „GAJA” ze Szczecina, Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa z Kwidzyna, Fundacja Ekologiczna Zielona Akcja z Legnicy, Fundacja Aeris Futuro z Krakowa, Towarzystwo Przyjaciół Słońska Unitis Viribus, Fundacja Zielone Płuca Polski z Białegostoku. Za realizację projektu na terenie województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego odpowiada Federacja Zielonych „GAJA” (www.gajanet.pl).

Program „Drogi dla Natury” finansowany jest ze środków programu LIFE+ Unii Europejskiej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz samorządów, na terenie których realizowany jest projekt.

Głównym celem jest projektu jest ochrona zadrzewień w krajobrazie rolniczym jako siedlisk przyrodniczych i korytarzy ekologicznych. Kampania „Drogi dla Natury” dąży do odwrócenia niepokojącego trendu zanikania starych drzew z zadrzewień przydrożnych i śródpolnych poprzez podnoszenie świadomości decydentów, społeczności lokalnych i społeczeństwa na temat znaczenia i funkcji alei, jako siedlisk przyrodniczych i elementów zielonej infrastruktury, a także poprzez poprawę umiejętności odpowiedzialnych władz w zakresie planowania i utrzymania zadrzewień. Podstawą działania programu jest partnerska współpraca organizacji społecznych z administracją publiczną – samorządami i zarządami dróg.

Ponieważ los drzew waży się w urzędach gmin, gdzie wydaje się zgody na wycinkę i planuje większość nasadzeń, działania projektu „Drogi dla Natury” koncentrują się na realizacji lokalnej kampanii na rzecz prawidłowego kształtowania zadrzewień, poprzez opracowanie lokalnego programu zadrzewieniowego, wzorcowych pielęgnacji chorych i uszkodzonych drzew oraz nasadzeń uzupełniających w zniszczonych alejach, jak również promocji alei przydrożnych i edukacji dzieci i młodzieży w zakresie ich przyrodniczego i kulturowego znaczenia.

W latach 2010-2012 w ramach programu posadzono ponad 30 000 drzew przydrożnych, w partnerstwie z 55 zarządcami dróg. Od 2012 roku działania kampanii skupiają się na edukacji urzędników odpowiedzialnych za aleje oraz zarządców dróg, w zakresie zarządzania drzewostanem na terenie gminy, oceny stanu drzew oraz pielęgnacji zadrzewień liniowych (przydrożnych i śródpolnych). Do końca roku 2016 w ramach programu „Drogi dla Natury” opracowanych zostanie 90 lokalnych programów zadrzewieniowych oraz przeprowadzone zostanie ich modelowe wdrażanie na terenie gmin w różnych częściach kraju.

Więcej o programie „Drogi dla Natury” oraz o ochronie alej na stronie internetowej projektu: www.aleje.org.pl.

2. Przedmiot, cel i podstawa opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Plan zachowania i odtwarzania zadrzewień liniowych gminy Międzyrzecz", rozumiany jako opracowanie ujmujące w sposób holistyczny problematykę alei przydrożnych i śródpolnych w wymiarze przestrzennym gminy Międzyrzecz. Granice opracowania wytyczone są zatem granicami administracyjnymi gminy Międzyrzecz (Fig. 1).

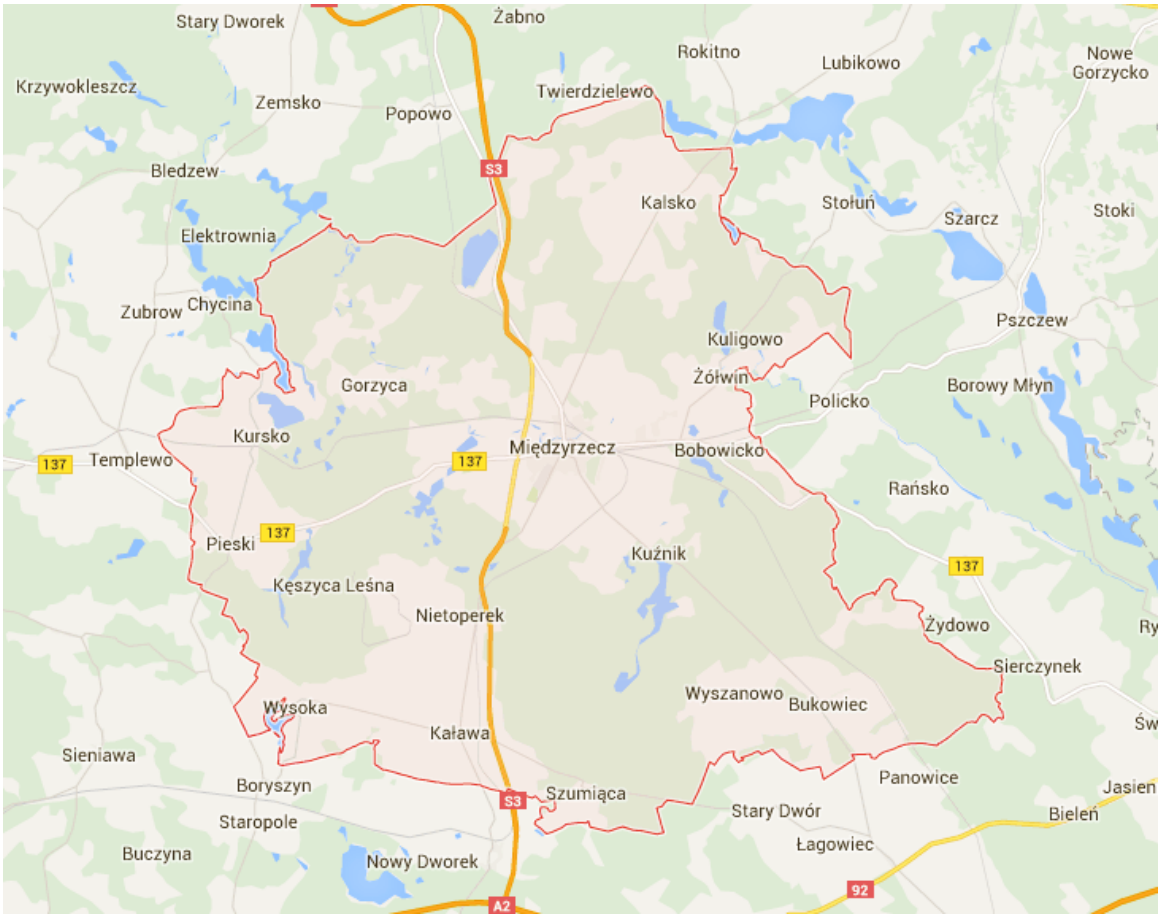

Fig. 1. Granice administracyjne gminy Międzyrzecz (źródło: www.google.pl/maps)

Celem opracowania jest inwentaryzacja i opisanie alei przydrożnych i śródpolnych na terenie gminy Międzyrzecz oraz ich waloryzacja. Celem niniejszego dokumentu jest również wskazanie miejsc potencjalnie konfliktowych, w odniesieniu do ochrony alei i przedsięwzięć inwestycyjno-gospodarczych, a także sformułowanie wytycznych w zakresie ochrony alei istniejących, odtwarzania alei zdegradowanych oraz nowych nasadzeń.

Podstawą niniejszego Planu jest:

- Umowa o współpracy nr GAJA/Międzyrzecz/LIFE11/INF/PL/467,
- wizje lokalne i prace terenowe o charakterze dokumentacji i oględzin,
- analiza dostępnej dokumentacji i literatury przedmiotu (zebranej w Spisie literatury),
- analiza map i zdjęć satelitarnych obszaru gminy,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019.

3. Opis gminy Międzyrzecz

Gmina Międzyrzecz jest gminą miejsko-wiejską, położoną we wschodniej części województwa lubuskiego, w powiecie międzyrzeckim. Gmina zlokalizowana jest w pn.-zach. części Niziny Wielkopolskiej. Zgodnie z regionalizacją fizjogeograficzną Polski teren gminy usytuowany jest na obszarze Pojezierzy Południowobałtyckich (315), na Pojezierzu Lubuskim (315.4), w zach. części Bruzdy Zbąszyńskiej (315.44). W skład gminy wchodzą, oprócz miasta Międzyrzecz, następujące sołectwa: Bobowicko, Bukowiec, Gorzyca, Kalsko, Kaława, Kęszyca Leśna, Kuligowo, Kursko, Kuźnik, Nietoperek, Pieski, Pniewo, Szumiąca, Święty Wojciech, Wysoka, Wyszanowo, Żółwin. Gmina Międzyrzecz graniczy z gminą Bledzew od pn.-zach., gminą Przytoczna od pn., gminą Pszczew od wsch., gminą Trzciel od pd. wsch. (wszystkie cztery gminy w granicach powiatu międzyrzeckiego), gminą Świebodzin od pd., gminą Lubrza od pd.-zach. (obie gminy w granicach powiatu międzyrzeckiego) oraz gminą Sulęcin od zach. (powiat sulęciński). Gmina Międzyrzecz należy do Celowego Związku Gmin CZG-12.

Gmina zajmuje powierzchnię 314,51 km^2. Siedzibą władz jest jeden z najstarszych grodów na ziemiach polskich – miasto Międzyrzecz. Na terenie gminy znajduje się 47 miejscowości, a łączna ilość mieszkańców wynosi 25 155 osób. Gęstość zaludnienia wynosi 80 os./km^2, co plasuje gminę na 1-szym miejscu w powiecie międzyrzeckim i na 21-szym miejscu w województwie lubuskim. Dochód gminy na 1 mieszkańca wynosił w 2013 r. 2 890 PLN, przy czym rolnictwo i łowiectwo stanowiły 2,4% dochodów budżetu gminy, a gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 0,1%. W tym samym roku wydatki gminy na 1 mieszkańca wyniosły 2866 PLN, przy czym rolnictwo i łowiectwo przekładało się na 1,0% wydatków budżetu gminy, natomiast gospodarka komunalna i rolnictwo – 6,1%.

W 2013 r. 92,7% mieszkańców korzystało z instalacji wodociągowej, a z instalacji kanalizacyjnej – 85,1%, co plasuje gminę odpowiednio na 25-tym i 8-mym miejscu w województwie lubuskim. Na terenie gminy znajdują się trzy oczyszczalnie ścieków, a liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków wynosi 22 676. W 2013 r. liczba zbiorników bezodpływowych do gromadzenia i wywozu nieczystości wynosiła 250, a liczba oczyszczalni przydomowych – 1.

Teren gminy charakteryzuje zróżnicowane ukształtowanie powierzchni. Szczególnie charakterystyczne są wzgórza kemowe (najwyżej położony punkt – 137,5 m n.p.m.), doliny Obry, Paklicy i Jeziornej oraz 28 jezior o pow. powyżej 2 ha. Powierzchnia gruntów pod wodami i stawami zajmuje 3,04% powierzchni gminy. Użytki rolne zajmują ok. 10 521,0 ha (w tym grunty orne – 9 118,5 ha, sady – 30,3 ha, łąki i pastwiska – 1 372,5 ha), co stanowi 34,03% powierzchni gminy. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 651 gospodarstw rolnych, przy czym dominują gospodarstwa małe, o powierzchni 2-5 ha, stanowiące ok. 30% wszystkich gospodarstw rolnych. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego jest stosunkowo niewielka i wynosi ok. 5,5 ha. Na terenie gminy funkcjonuje 270 podmiotów gospodarczych w sektorze przemysłowym, 436 w sektorze budowlanym i 2 252 w sektorze usługowym.

Cechą szczególną gminy jest jeden z najwyższych w Polsce wskaźnik lesistości wynoszący 50,5%. Powierzchnia lasów ogółem na terenie gminy wynosi 15 961,6 ha, z czego lasy publiczne stanowią 99,86%, a własność gminy – 0,14%. Zarządcą lasów Skarbu Państwa na terenie gminy jest Nadleśnictwo Międzyrzecz i Nadleśnictwo Trzciel. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują powierzchnię 1 900,0 ha, rowy – 83,2 ha, zaś nieużytki – 567,2 ha.

Na terenie gminy znajduje się cenny dla ochrony nietoperzy Rezerwat Przyrody „Nietoperek" (46,5 ha), Pszczewski Park Krajobrazowy (250 ha), 4 obszary chronionego krajobrazu (10 271,0 ha), 28 pomników przyrody, 19 użytków ekologicznych (185,7 ha), Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Uroczysko Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego (5 130,5 ha) oraz 4 obszary NATURA 2000 (PLH 080001 „DOLINA LENIWEJ OBRY" – 7 137,7 ha; PLH 080002 „JEZIORA PSZCZEWSKIE I DOLINA OBRY" – 14 793,3 ha; PLH 080003 „NIETOPEREK" – 7 377,4 ha; PLB 080005 „JEZIORA PSZCZEWSKIE I DOLINA OBRY" – 15 305,7 ha). Powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosi ogółem 10 753,2 ha (Fig. 2).

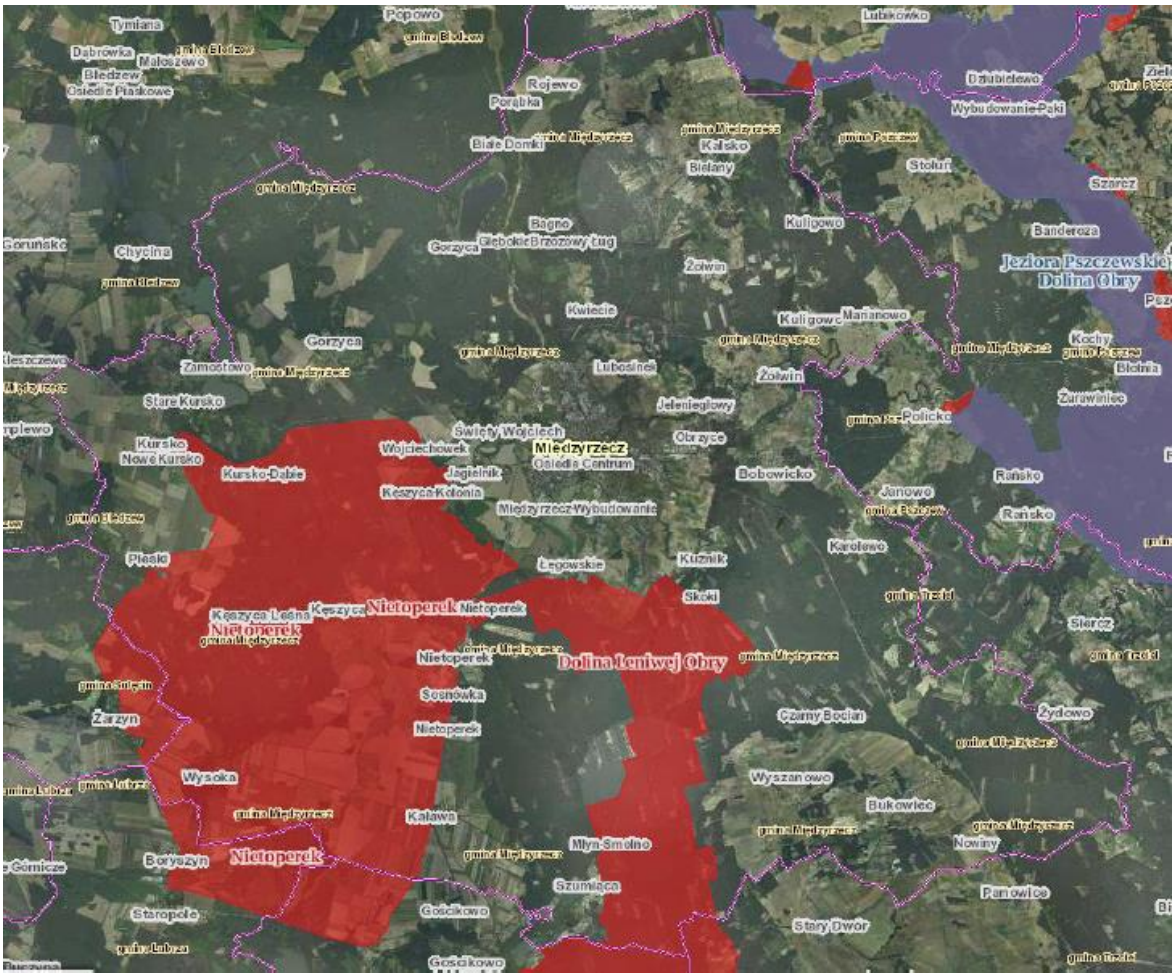

Fig. 2. Położenie obszarów NATURA 2000 w stosunku do granic gminy Międzyrzecz: kolor czerwony – specjalne obszary ochrony siedlisk, kolor niebieski – obszar specjalnej ochrony (źródło: Geoserwis GDOŚ)

Do rejestru zabytków województwa lubuskiego wpisano 6 parków i alei zlokalizowanych na terenie gminy Międzyrzecz. Są to: Park dworski w Bobowicku (nr rej. 331

z 03.09.1985 r.), Park dworski w Bukowcu (nr rej. A10 z 20.07.1948 r.), Pałac z parkiem w miejscowości Kursko (nr rej. 241 z 22.03.1979 r.), Aleja Lipowa z XIX wieku w Międzyrzeczu, zlokalizowana w ciągu odcinka ulicy Waszkiewicza – od skrzyżowania z ulicą Reymonta do węzła Międzyrzecz Północ (nr rej. 2159 z dnia 01.06.1974 r.), Zespół zamkowy z parkiem w Międzyrzeczu (nr rej. 256/A z dnia 04.06.1979 r.), Park miejski przy szpitalu w Międzyrzeczu (nr rej. 389/A z dnia 13.04.1992 r.). Wśród obiektów o charakterze założeń parkowych o istotnych walorach i znaczeniu, niewpisanych do rejestru Konserwatora Zabytku, wymienić należy Park dworski w Zamostowie, Ogród dworski w Wyszanowie, Park przyszpitalny Międzyrzecz-Obrzyce, Park dworski w miejscowości Kwiecie, Park dworski w Karolewie oraz Założenie przestrzenne parkowo-pałacowe w Kęszycy. Dużą atrakcją turystyczną gminy jest poniemiecki zespół fortyfikacji – Międzyrzecki Rejon Umocniony (MRU).

Baza turystyczna na terenie gminy Międzyrzecz jest stosunkowo dobrze rozwinięta, przy czym liczba obiektów noclegowych posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych, łącznie z kwaterami agroturystycznymi i pokojami gościnnymi, wynosi jedynie dziewięć, co plasuje gminę na 10 miejscu w skali województwa lubuskiego. Pod względem udzielonych noclegów gmina zajmuje 14-te miejsce w województwie. Na terenie gminy znajduje się 15,7 km ścieżek rowerowych. Na terenie gminy znajduje się rozwinięta sieć oznakowanych szlaków turystycznych, obejmująca szlaki piesze (żółty: Zamostowo – Kęszyca Leśna – Pniewo, o długości 23,1 km, zielony – Międzynarodowy Długodystansowy Szlak Pieszy E11: Kuligowo – Bobowicko – Szumiąca, o długości 21,4 km i czarny: Kursko – Międzyrzecz – Kuligowo, o długości 19,4 km), szlaki rowerowe (szlak czarny o długość 10,0 km: Wysoka – Kaława – Szumiąca, szlak czerwony o długość 35,0 km: Zarzyń – Kęszyca – Międzyrzecz – Bobowicko – Kuligowo – Stołuń, szlak zielony o długość 7,0 km: Wyszanowo – Bukowiec – Stary Dwór, szlak żółty o długość 35,0 km: Gościkowo – Szumiąca – Skoki – Kuźnik – Międzyrzecz – Gorzyca – Chycina, szlak zielony o długość 14,0 km: Międzyrzecz – Kalsko – Rokitno, szlak niebieski, tzw. Wielka Pętla Międzyrzecka o długości 64,8 km: Międzyrzecz – Głębokie – Gorzyca – Kursko – Pieski – Kęszyca Leśna – Nietoperek – Skoki – Karolewo – Janowo – Policko – Kuligowo – Kalsko – Głębokie, Międzynarodowy Szlak Rowerowy R-1: Pieski – Międzyrzecz – Bobowicko – Policko, o długości 24,2 km), szlaki kajakowe (Lubuski Szlak Wodny: Wilcze – Kargowa – Zbąszyń – Trzciel – Międzyrzecz – Bledzew – Skwierzyna - Santok, Szlak rzeki Obry: Policko – Żółwin – Międzyrzecz – Gorzyca – Bledzew, długość 22,0 km, Szlak rzeki Paklicy: Szumiąca – Skoki – Kuźnik – Międzyrzecz, Szlak „Międzyrzeckie wody": Jez. Paklicko Wlk. – Gościkowo – Szumiąca – Jez. Wyszanowskie – Jez. Bukowieckie – Skoki – Kuźnik – Międzyrzecz – Gorzyca – Zalew Bledzewski – Jez. Chycina – Kursko Dąbie – Kęszyca Leśna, długość 58,0 km), a także droga turystyczna „Droga Cystersów" oraz Lubuski szlak Nordic walking „Trójkąt Sakralny".

Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka nr 137 na odcinku długości 18,0 km (Trzciel – Międzyrzecz – Sulęcin), drogi gminne o łącznej długości 122,7 km, drogi powiatowe o łącznej długości 98,8 km, oraz droga ekspresowa S3 na odcinku długości 27,8 km. Teren gminy przecinają również trzy linie kolejowe, z których dwie są nieczynne – nr 364 relacji Wierzbno – Rzepin i nr 375 relacji Międzyrzecz – Toporów, natomiast czynna linia kolejowa nr 367 obsługuje ruch pasażerki na trasie Zbąszynek – Gorzów Wlkp.

4. Walory przyrodniczo-kulturowe alei

Zarówno w przeszłości, jak i obecnie aleje przydrożne pełniły funkcje zarówno estetyczne, jak i użytkowe. Funkcje estetyczne alei odnoszą się do podkreślania rangi i prestiżu dróg dojazdowych do posesji, a także wyznaczania osie kompozycyjnych założeń parkowo-pałacowych, poprzez wyróżnianie osi kompozycji i głównych szlaków komunikacyjnych tych założeń (Fig. 3). Tradycyjne funkcje praktyczne alei odnoszą się z kolei do wskazywania przebiegu tras w przypadku obfitych opadów śniegu i mgieł, dostarczania pożytków w postaci owoców, drewna, wikliny i miodu, spełniania funkcji krajobrazowych, osłaniania przed słońcem, wiatrem lub deszczem oraz spełniania funkcji strategicznych (militarnych).

Fig. 3. Park zamku Charlottenburg, Berlin (fot. pixabay)

Współcześnie zwraca się uwagę na niezidentyfikowane w przeszłości funkcje użytkowe oraz na funkcje przyrodnicze alei. W pierwszej grupie wyróżnia się:

- redukcję stężeń zanieczyszczeń komunikacyjnych (metale ciężkie, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, tlenki azotu, ozon, pyły zawieszone),
- oczyszczanie wód gruntowych i powierzchniowych (substancje biogenne),
- ochronę przed hałasem,
- podnoszenie estetyki krajobrazu obszarów zurbanizowanych i uprzemysłowionych, poprzez wyróżnianie oraz przesłanianie elementów otoczenia, a także łagodzenie formalizmu architektonicznego i harmonizowanie ładu przestrzennego,
- pozytywną funkcję mikroklimatotwórczą,
- korzystny wpływ na samopoczucie i zdrowie ludzi, jak również działanie uspokajające i łagodzące stres,

- współtworzenie tzw. zielonej infrastruktury (ang. Green Infrastructure), rozumianej jako strategicznie zaplanowana sieć obszarów naturalnych i półnaturalnych z innymi cechami środowiskowymi, zaprojektowana i zarządzana w sposób mający zapewnić szeroką gamę usług ekosystemowych na obszarach zurbanizowanych (Fig. 4).

Fig. 4. Elementy zielonej infrastruktury w Emeryville, Kalifornia (fot. Wikipedia/Psa1966)

Niezmiernie istotne są funkcje przyrodnicze, ekologiczne alei przydrożnych, wśród których największe znaczenie ma zwiększanie bioróżnorodności oraz spełnianie roli korytarzy ekologicznych (Fig. 5). Zadrzewienia liniowe tworzą warunki korzystne do bytowania różnych grup organizmów żywych, w tym porostów, pnączy, bezkręgowców, gadów, ptaków i ssaków, przede wszystkim dzięki zapewnieniu dostępności kryjówek i siedlisk (funkcja siedliskotwórcza), a także dzięki dostarczaniu bazy pokarmowej (np. owoce dla ptaków i ssaków owocożernych). Równie istotną funkcją przyrodniczą alei przydrożnych jest tworzenie przez nie korytarzy ekologicznych, zwłaszcza w skali lokalnej (Fig. 6). Takie korytarze ekologiczne umożliwiają zwierzętom przemieszczanie się z kryjówek i miejsc odpoczynku na tereny żerowania i zdobywania pokarmu, stanowiąc ważny element nawigacyjny (np. nietoperze i ptaki) oraz osłonowy – przed drapieżnikami (np. ssaki). Korytarze ekologiczne umożliwiają również przemieszczanie się osobników pomiędzy populacjami i przepływ genów, szczególnie istotny dla gatunków rzadkich, o ograniczonym zasięgu występowania, jak np. pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*). Często wskazuje się również na doniosłą rolę starych alei owocowych, jako naturalnych banków genów tradycyjnych odmian drzew i krzewów owocowych.

Fig. 5. Aleje śródpolne jako lokalne korytarze ekologiczne w okolicach wsi Kęszyca i Nietoperek (źródło: www.google.pl/maps)

Fig. 6. Przykłady przyrodniczego znaczenia alei przydrożnych z obszaru gminy Międzyrzecz – od lewej do prawej: miejsce dziennego odpoczynku nietoperzy – aleja jesionowa i cis pospolity (*Taxus baccata*) towarzyszący alei dębowej w okolicy miejscowości Pieski, jaszczurka żyworodna (*Zootoca vivipara*) na lipie w alei we wsi Szumiąca, stanowisko bluszczu pospolitego (*Hedera helix*) w alei przydrożnej nieopodal Gorzycy (fot. J. Skorupski)

5. Metodyka opracowania

Podstawę opracowania Planu stanowi inwentaryzacja i waloryzacja alej i szpalerów rozmieszczonych na obszarach pozamiejskich gminy Międzyrzecz. Podstawą do przeprowadzenia prac inwentaryzacyjno-waloryzacyjnych były wizje terenowe, przeprowadzane przy pomocy map topograficznych, map drogowych oraz zdjęć satelitarnych (geoportal.gov.pl, Google Earth). Inwentaryzację dendrologiczną przydrożnych zadrzewień liniowych w gminie Międzyrzecz wykonano w terminie maj – wrzesień 2015, wykorzystując do pracy wystandaryzowane ankiety zawierające dane szczegółowo opisujące określone zadrzewienia pod względem lokalizacji, struktury gatunkowej, stanu obiektu i jego opisu pod kątem walorów przyrodniczych, kulturalnych oraz występowania ewentualnych miejsc konfliktowych, a także rekomendowanych działań pielęgnacyjno-ochronnych.

Zadrzewienia liniowe obejmują szpalery i aleje przydrożne oraz śródpolne. Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto następujące definicje zadrzewień liniowych:

- aleja – minimum 5 drzew posadzonych na odcinku 100 m, rosnących po obu stronach drogi w układzie nieprzypadkowym (regularnym) lub wskazującym na istnienie regularności w momencie ich sadzenia,
- szpaler – minimum 5 drzew posadzonych na odcinku 100 m, rosnących w układzie nieprzypadkowym (regularnym) lub wskazującym na istnienie regularności w momencie ich sadzenia.

Dla każdej alei, bądź szpaleru, wykonano inwentaryzację dendrologiczną, waloryzację przyrodniczą oraz ocenę wartości estetyczno-historycznej, zalecenia pielęgnacyjno-konserwatorskie ze wskazaniem istniejących i potencjalnych miejsc konfliktowych oraz rekomendacje dotyczące nasadzeń uzupełniających. Na potrzeby niniejszego opracowania posłużono się numeracją zadrzewień liniowych zgodną z chronologicznym porządkiem ich inwentaryzacji.

Pod względem zastosowanej metodyki, poszczególne części ankiety wykorzystanej do opisu zadrzewień liniowych obejmują:

A) DANE OGÓLNE

1. numer ankiety – każda ankieta opisuje tylko jeden obiekt i posiada unikatowy kod odpowiadający wzorowi: kolejny numer/miesiąc/rok,
2. data wykonania ankiety,
3. lokalizacja alei/szpaleru – hasłowy opis położenia zadrzewienia liniowego,
4. koordynaty GPS dla punktu początkowego i końcowego – współrzędne geograficzne wskazano w układzie DMS (stopnie, minuty, sekundy), przy czym wartość sekund zaokrąglono do pełnej sekundy,
5. długość – pomiar długości zadrzewienia liniowego (w km), z dokładnością do 100 m,
6. numer drogi – oficjalny numer dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych,
7. zarządca – wskazanie typu drogi (krajowa, wojewódzka, powiatowa, gminna),
8. nawierzchnia – określenie nawierzchni jezdni (gruntowa, brukowa, asfaltowa),

9. równoległość szpalerów – w przypadku alei wskazano stan zachowania równoległości poszczególnych szpalerów (zachowana/zaburzona/brak),
10. szerokość pomiędzy szpalerami alei – ze względu na częste duże wahania w odległości drzew od krawędzi jezdni, w ankiecie wskazano szerokość jezdni wyrażoną w m (z dokładnością do 0,5 m); aby obliczyć rzeczywistą odległość między szpalerami należy dodać do szerokości jezdni podwojoną wartość odległości drzew od krawędzi jezdni,
11. rozstaw drzew w szpalerze – obejmuje określenie typu rozstawu drzew w szpalerze/alei (regularny/nieregularny/zaburzony) oraz pomiar odległości pomiędzy drzewami (wyrażony w m, z dokładnością do 0,5 m),
12. odległość szpalerów od krawędzi jezdni – pomiar odległości szpalerów od krawędzi jezdni, wyrażony w m (z dokładnością do 0,5 m),
13. drzewa za rowem – dla każdej ankiety wskazano czy, a jeśli tak to jaki % drzew w alei/szpalerze znajduje się za rowem towarzyszącym drodze;

B) DANE PRZYRODNICZE

14. skład gatunkowy – określenie składu gatunkowego drzew w alei/szpalerze z uwzględnieniem liczby drzew danego gatunku; stosowane w ankietach skróty nazw gatunków drzew oznaczają:

- Ds – dąb szypułkowy, *Quercus robur*,
- Db – dąb bezszypułkowy, Quercus petraea,
- Dc – dąb czerwony, *Quercus rubra*,
- Ld – lipa drobnolistna, *Tilia cordata*,
- Ls – lipa szerokolistna, *Tilia platyphyllos*,
- Ka – kasztanowiec, *Aesculus hippocastani*,
- Bz – brzoza brodawkowata, *Betula verrucosa*,
- Kl – klon zwyczajny, *Acer platanoides*,
- Kj – jawor, *Acer pseudoplatanus*,
- Ol – olcha czarna, *Alnus glutinosa*,
- Bk – buk zwyczajny, *Fagus sylvatica*,
- Gb – grab zwyczajny, *Carpinus betulus*,
- Js – jesion wyniosły, *Fraxinus excelsior*,
- Oc – drzewo owocowe (jabłoń, grusza, śliwa, etc.),
- Tp – *Populus* sp.,
- Wi – wiąz, *Ulmus* sp.,
- J – jarząb pospolity, *Sorbus aucuparia*,
- Os – osika, *Populus tremula*,
- R – robinia akacjowa, *Robinia pseudoaccacia*,
- Wb – wierzba, *Salix* sp.,
- I – inne;

15. liczba drzew – policzenie drzew po poszczególnych stronach drogi, określonych zgodnie z orientacją geograficzną szpalerów (S, N, E, lub W),
16. średni obwód drzew – pomiar na wysokości 1,3 m (obwód pierśnicowy; z dokładnością do 0,1 m),

17. średnia rozpiętość korony – określona na podstawie pomiarów pośrednich (z dokładnością do 1 m),
18. zakrzaczenia – określenie ich obecności (brak (-)/obecne),
19. gatunki chronione – wskazanie występowania gatunków chronionych, częścowo chronionych lub innych cennych przedstawicieli flory i fauny krajowej związanych bezpośrednio z daną aleją lub szpalerem;

C) STAN OBIEKTU

20. stan zdrowotny drzew - ocena stanu zdrowotnego drzew dokonana została na podstawie pięciostopniowej skali zaprezentowanej w Tab. 1,
21. tan zachowania alei/szpaleru – ocenę stanu zachowania alei/szpaleru wykonano w oparciu o pięciostopniową skalę zaprezentowaną w Tab. 2;

D) OPIS

22. w części opisowej ankiet zamieszczone zostały informacje o wartościach przyrodniczych i kulturowych obiektu (np. obecność krzyży i kapliczek, wkomponowanie w założenia dworskie lub folwarczne, szlaki turystyczne);

E) ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE

23. wskazanie istniejących i potencjalnych miejsc konfliktowych, takich jak linie energetyczne lub telefoniczne, znaki drogowe, lampy oświetleniowe, wąski pas drogowy, planowane inwestycje, etc.;

F) REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE

24. rekomendacje dotyczące działań pielęgnacyjnych, ochronnych i odtworzeniowych (nowe nasadzenia); zalecenia i rekomendacje służą ułatwieniu racjonalnego gospodarowania zadrzewieniami alejowymi/szpalerami.

G) MAPKA

25. lokalizacja alej została przedstawiona na podkładzie ogólnodostępnych map satelitarnych Google Earth;

H) ZDJĘCIE

26. do ankiet dołączona została dokumentacja fotograficzna.

Tab. 1. Skala oceny stanu zdrowotnego drzew

Stan zdrowotny drzew	Opis drzew spełniających kryteria dla danego stopnia zdrowotności
Bardzo dobry	zdrowy pień, wzorcowo ukształtowana forma pienna drzewa, w pełni prawidłowo ukształtowana i zdrowa korona
Dobry	nieznaczne uszkodzenia pnia, dobrze ukształtowana/ czytelna forma pienna, zdrowa, dość dobrze zachowana i lub kształtowana korona
Dostateczny	znaczne uszkodzenia pnia, zaburzona forma pienna, zredukowana korona, nadmierne i dewastacyjne cięcia korony
Zły	rozległe uszkodzenia pnia lub korony, zasychające konary, tzw. szkodniki, dewastacyjne cięcia zaburzające statykę drzewa, itp.
Zróżnicowany	dotyczy bardzo różnego stanu zachowania drzew – od dobrego do złego - w jednym przebiegu drogi.

Tab. 2. Pięciostopniowa skala oceny zachowania alei/szpaleru

Opis stanu	% ubytków drzew w alei/szpalerze
zwarta pełna	0 - 20%
zwarta z lukami	21 - 40%
Przerzedzona	41 - 60%
Fragmenty	60 - 80%
Ślady	81 - 99%

W opracowaniu niniejszym nie uwzględniono zadrzewień i zakrzaczeń przydrożnych o charakterze przypadkowym, a także zadrzewień liniowym nie spełniających definicji alei i szpaleru określonych na początku rozdziału. Dotyczy to m.in. tzw. alej owocowych, złożonych z krzewów owocowych (głównie śliwy)

6. Zestawienie statystyczne danych nt. zadrzewień liniowych gminy

Na terenie gminy zidentyfikowano 52 aleje i szpalery, przy czym te ostatnie stanowią jedynie ok. 17% wszystkich zadrzewień liniowych. Łączna długość zadrzewień liniowych w gminie Międzyrzecz określona została na 65,2 km, z czego 61,2 km przypada na aleje, a 4,0 km na szpalery.

Najliczniej reprezentowane są zadrzewienia liniowe o charakterze przerzedzonym (ponad 40%) oraz zwartym pełnym (ponad 30%), podczas gdy najrzadziej występują aleje i szpalery zachowane fragmentarycznie lub zwarte z lukami (blisko 14% w obu przypadkach). Na analizowanym terenie nie stwierdzono zadrzewień liniowych zachowanych w stopniu śladowym (Wyk. 1).

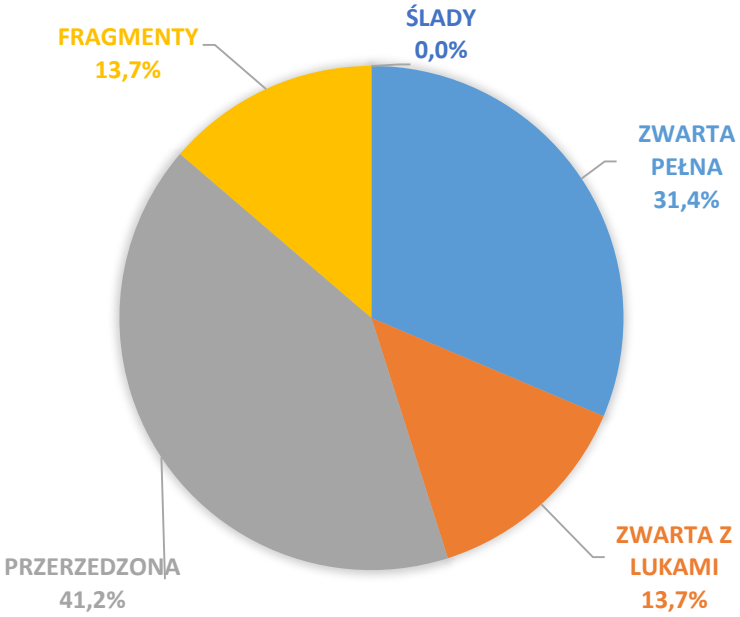

Wyk. 1. Procentowy udział różnych grup zachowania alei/szpalerów w ogólnej liczbie zadrzewień liniowych obliczony na podstawie liczby zadrzewień danej kategorii)

Pod względem stanu zdrowotnego drzew, najczęstsze na terenie gminy są aleje/szpalery o bardzo dobrym (ok. 61%) i dobrym (ok. 26%) stanie zdrowotnym drzew. Zadrzewienia liniowe z drzewami, których stan zdrowotny określono na dostateczny, zły i zróżnicowany stanowią łącznie jedynie niecałe 14% wszystkich alei i szpalerów (Wyk. 2).

Analiza składu gatunkowego zinwentaryzowanych zadrzewień liniowych wskazuje, iż najczęściej występującymi w alejach i szpalerach na terenie gminy gatunkami drzew są topole, stanowiące blisko 28% wszystkich drzew w zadrzewieniach liniowych, a także klon zwyczajny, lipa drobnolistna oraz różne gatunki drzew owocowych (śliwy, grusze, jabłonie), stanowiące odpowiednio ok. 14%, 10% i 10%. Gatunkami najrzadziej występującymi są: kasztanowiec zwyczajny, grab pospolity, buk zwyczajny, olsza czarna, wiąz pospolity, lipa szerokolistna, różne gatunki wierzb. Wszystkie wymienione gatunki stanowią łącznie jedynie niecałe 2% wszystkich drzew w zadrzewieniach liniowych gminy (Wyk. 3).

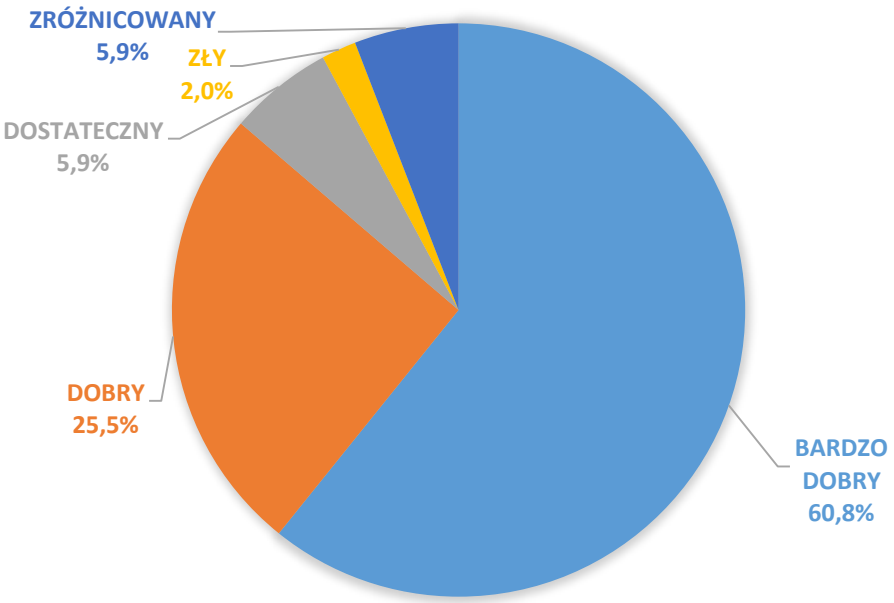

Wyk. 2. Stan zdrowotny alei i szpalerów na terenie gminy (na podstawie liczby zadrzewień danej kategorii)

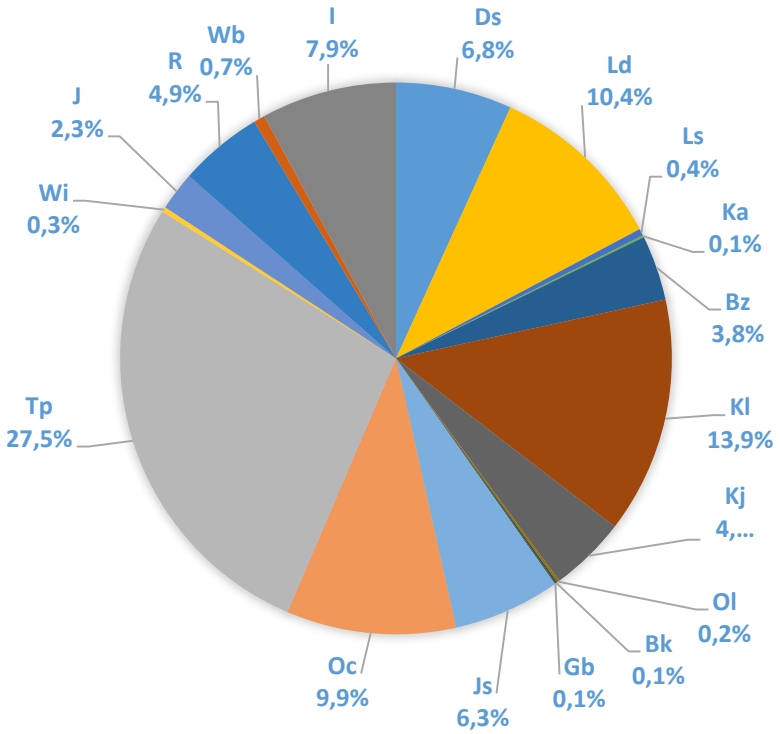

Wyk. 3. Procentowy udział poszczególnych gatunków drzew w ogólnej liczbie drzew w zadrzewieniach liniowych gminy, obliczony na podstawie liczby drzew danego gatunku (symbole zgodne z kluczem na str. 12)

Spośród gatunków rzadkich i chronionych najczęściej stwierdzano w zadrzewieniach liniowych gminy mrówkę rudnicę i dzięcioły, rzadziej stwierdzano kreta europejskiego i ryjówkę aksamitną. Dodatkowo zidentyfikowano ok. 30 gatunków bezkręgowców (głównie stawonogów), kilkanaście gatunków ptaków, dwa gatunki jaszczurek i jeden gatunek żaby. Na uwagę zasługuje też kilka stanowisk owocującego bluszczu.

7. Inwentaryzacja, waloryzacja i opis alei przydrożnych gminy

1. ALEJA NUMER 1

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	1/05/2015				Data	11.05.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Międzyrzecz-Pieski																					
Koordynaty GPS	pkt począt-kowy	52°26’24’’			15°31’52’’					Długość [km]	7,0											
	pkt końcowy	52°25’10’’			15°26’10’’					Nr drogi	137											
Zarządca	Droga wojewódzka				Nawierzchnia					Asfaltowa												
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew	Typ	Zaburzony															
Szer. między szpalerami [m]	6,0					Odległość [m]	5,0-18,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-6,0					Drzewa za rowem	tak	%	20													
DANE PRZYRODNICZE																						
skład gatunkowy [%]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	2			45		2	8	45	43				52		82							
Liczba drzew	szpaler L	S 118		Średni obwód/pierśnica [m]						1,5-3,0	Zakrzaczenia											
	szpaler P	N 161		Średnia rozpiętość						6,0												
Gatunki chronione	Mrówka rudnica, miejsce dziennego odpoczynku nietoperzy w jednym z drzew, jaszczurka zwinka.																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Fragmenty																					
OPIS																						
Fragmenty przydrożnej alei o składzie gatunkowym zróżnicowanym odcinkowo. Cenne siedlisko bezkręgowców (mrowiska), ptaków (gniazda i dziuple), gadów i ssaków (kryjówka nietoperzy). Lokalny korytarz ekologiczny.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Część starych drzew od strony Międzyrzecza w bezpośrednim sąsiedztwie krawędzi jezdni. Liczne ślady kolizji z pojazdami.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów), usunięcie zakrzaczeń, cięcia formujące koronę. Usunięcie martwych konarów. Nasadzenia uzupełniające jesionem wyniosłym i klonem zwyczajnym (przywrócenie ciągłości alei).																						
MAPKA																						

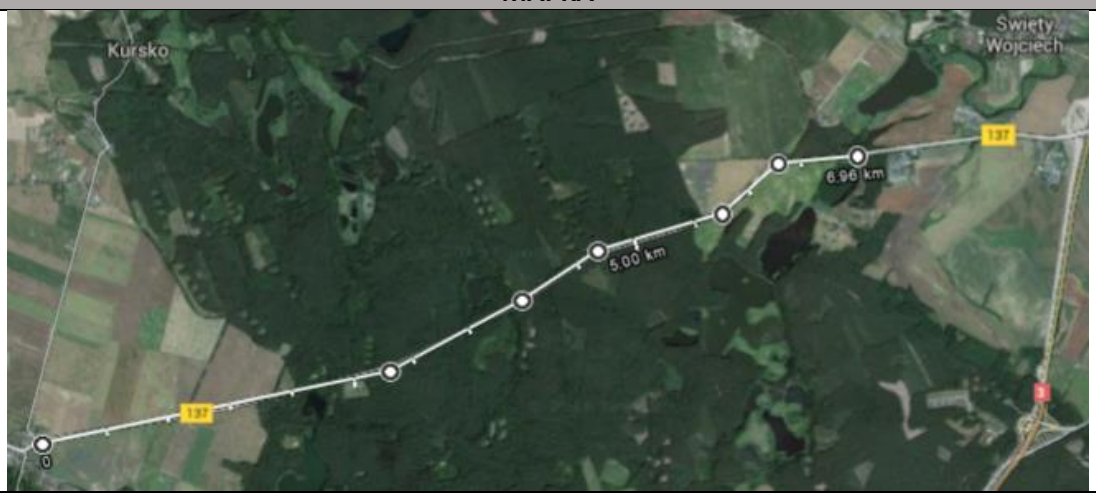

ZDJĘCIE

2. ALEJA NUMER 2

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety		1/06/2015				Data		01.06.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru		trasa Gorzyca-Zamostowo (do linii lasu)																				
Koordy-naty GPS	pkt początkowy		52°27'51''			15°29'08''				Długość [km]		0,8										
	pkt końcowy		52°27'31''			15°28'41''				Nr drogi		-										
Zarządca	Droga gminna					Nawierzchnia				gruntowa												
Równoległość szpalerów		Zaburzona				Rozstaw drzew		typ		Nieregularny												
Szer. między szpaler. [m]		4,0						odległ. [m]		1,0-kilkadziesiąt												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni			1,0-5,0					Drzewa za rowem				nie		%	0							
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	4						1							35								
Liczba drzew	szpaler L		E 17		Średni obwód/pierśnica [m]							0,4-3,0		Zakrzaczenia				Obecne				
	szpaler P		W 23		Średnia rozpiętość korony [m]							6,0										
Gatunki chronione		żuraw zwyczajny (*Grus grus*)																				
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew					Dostateczny																	
Stan zachowania alei/szpaleru					Fragmenty																	
OPIS																						
Od strony wsi Gorzyca nieregularne fragmenty starej alei owocowej ze śliwami (*Prunus* sp.) i jabłoniami (*Malus domestica*), natomiast od strony linii lasu (Zamostowa) szpaler dębów szypułkowych. Aleja o dużym potencjale ekologicznym, jako lokalny korytarz ekologiczny (po uzupełnieniu ubytków) oraz jako baza pokarmowa dla ptaków i owadów zapylających. W alei jabłoń o wymiarach pomnikowych.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Nasadzenia uzupełniające (przywrócenie ciągłości) drzewami owocowymi (śliwa, jabłoń, głóg, tarnina). Drobne cięcia pielęgnacyjne i sanitarne (stare drzewa owocowe). Uznanie drzewa o wymiarach pomnikowych za pomnik przyrody.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

3. ALEJA NUMER 3

DANE OGÓLNE						
Numer ankiety	2/06/2015	Data	01.06.2015			
Lokalizacja alei/szpaleru	trasa Gorzyca-Zamostowo (od linii lasu)					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°27'18''	15°28'18''	Długość [km]	0,9	
	pkt końcowy	52°27'25''	15°27'32''	Nr drogi	-	
Zarządca	Droga gminna	Nawierzchnia	Gruntowa			
Równoległość szpalerów	Zaburzona	Rozstaw drzew	typ	Nieregularny		
Szer. między szpaler. [m]	4,0		odległ. [m]	0,5-kilkanaście		
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-3,0	Drzewa za rowem	Nie	%	0	

DANE PRZYRODNICZE																					
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I
	9						1						1	≈300							

Liczba drzew	szpaler L	S 150	Średni obwód/pierśnica [m]	0,4-1,0	Zakrzaczenia	obecne
	szpaler P	N 161	Średnia rozpiętość korony [m]	3,0		
Gatunki chronione	-					

STAN OBIEKTU	
Stan zdrowotny drzew	Dostateczny
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona

OPIS

Stara aleja owocowa ze śliwami (*Prunus* sp.), z domieszką samosiewów dębu szypułkowego, jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior*) i brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*). Aleja o dużym potencjale ekologicznym (lokalny korytarz ekologiczny po uzupełnieniu ubytków) i baza pokarmowa dla ptaków i owadów zapylających.

ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE

Liczne martwe drzewa i krzewy owocowe sugerują długotrwałe działanie czynników oddziałujących niekorzystnie (np. przenawożenie, mechaniczne uszkodzenie korzeni w trakcie zabiegów agrotechnicznych).

REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE

Nasadzenia uzupełniające (przywrócenie ciągłości) drzewami owocowymi (śliwa, jabłoń, głóg, tarnina). Drobne cięcia pielęgnacyjne i sanitarne (stare drzewa owocowe) oraz usunięcie drzew martwych.

MAPKA

ZDJĘCIE

4. ALEJA NUMER 4

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	3/06/2015				Data	26.06.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	trasa Zamostowo-Kursko																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°27'33''			15°27'12''				Długość [km]	0,3												
	pkt końcowy	52°27'36''			15°26'54''				Nr drogi	-												
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia				Gruntowa													
Równoległość szpalerów	zaburzona				Rozstaw drzew				typ	Nieregularny												
Szer. między szpaler. [m]	4,0								odległ. [m]	1,0-7,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	0,5-3,0								Drzewa za rowem	nie	%	0										
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
												1		5	123							
Liczba drzew	szpaler L	S 58			Średni obwód/pierśnica [m]							0,4-2,1		Zakrzaczenia			Obecne					
	szpaler P	N 65			Średnia rozpiętość korony [m]							6,0										
Gatunki chronione	częściowo chroniona mrówka rudnica (*Formica rufa*)																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	bardzo dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	zwarta z lukami																					
OPIS																						
Ciekawy przykład alei powstałej głównie przez rozrost wegetatywny i samosiewy topoli osiki (*Populus tremula*), zagłuszającej występujące sporadycznie drzewa owocowe (jabłoń i grusza). Cenne siedlisko ptaków.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Drzewa silnie rozrastające się, tworzą zwartą ścianę wokół drogi i miejscami samosiewy i odrosty rosną bardzo blisko krawędzi jezdni.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia prześwietlające, usunięcie części młodych drzew rosnących zbyt blisko skraju drogi. Drobne cięcia pielęgnacyjne.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

5. ALEJA NUMER 5

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	4/06/2015				Data	26.06.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	trasa Kursko-granica gminy																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°27'31''			15°26'49''				Długość [km]	0,7												
	pkt końcowy	52°27'50''			15°26'39''				Nr drogi	1345F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				Asfaltowa													
Równoległość szpalerów	zaburzona				Rozstaw drzew	typ	Nieregularny															
Szer. między szpaler. [m]	5,0					odległ. [m]	7,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	2,0-4,5					Drzewa za rowem	Tak	%	40													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
													2	4	47				3			
Liczba drzew	szpaler L	E 24	Średni obwód/pierśnica [m]									1,1-2,2	Zakrzaczenia	Obecne								
	szpaler P	W 32	Średnia rozpiętość korony [m]									11,0										
Gatunki chronione	częściowo chroniona mrówka rudnica (*Formica rufa*); w bezpośrednim sąsiedztwie alei stanowisko gniazdowe kani rudej (*Milvus milvus*).																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona																					
OPIS																						
Aleja topolowa (hybryda *populus x canadensis*) z domieszką jesionu wyniosłego, robinii i drzew owocowych (śliwa, grusza).																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Konary potencjalnie zagrażające ruchowi drogowemu.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu), formujące koronę i nasadzenia uzupełniające (brzoza, jesion). Wskazane usunięcie konarów potencjalnie zagrażających drodze. W planowaniu nasadzeń uzupełniających rekomendowane są konsultacje z władzami gminy Bledzew, na terenie której położona jest druga część alei, w celu utrzymania ciągłości alei jako lokalnego korytarza ekologicznego. Usunięcie zakrzaczeń.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

6. ALEJA NUMER 6

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	1/07/2015				Data	22.07.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Międzyrzecz/ul. Świerczewskiego-do węzła S3 Międzyrzecz Płd.																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°25'48''			15°34'01''			Długość [km]	1,1													
	pkt końcowy	52°25'18''			15°33'35''			Nr drogi	ul. Świerczew-skiego/Międzyrzecz													
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia			Asfaltowa														
Równoległość szpalerów	zachowana				Rozstaw drzew	typ	Regularny															
Szer. między szpaler. [m]	10,0					odległ. [m]	10,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	10,0					Drzewa za rowem	tak	%	100													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
															150							
Liczba drzew	szpaler L	E 82			Średni obwód/pierśnica [m]	1,7-3,2	Zakrzaczenia	Brak														
	szpaler P	W 68			Średnia rozpiętość korony [m]	11,0																
Gatunki chronione	Trzmiel ziemny (*Bombus terrestris*), kret europejski (*Talpa europaea*)																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	zwarta pełna																					
OPIS																						
Aleja topolowa (hybryda *populus x canadensis*), dobrze utrzymana (poza cięciami ogławiającymi w przeszłości), wzorcowo rozplanowana aleja przydrożna o dużych walorach użytkowo-estetycznych. Kora kilku drzew silnie uszkodzona wskutek kolizji drogowych.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie rzadkiego posuszu).																						

MAPKA

ZDJĘCIE

7. ALEJA NUMER 7

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	2/07/2015				Data	26.07.2015																	
Lokalizacja alei/szpaleru	droga pomiędzy trasą E65 (odcinek Międzyrzecz-Głębokie) a miejscowością Brzozowy Ług																						
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°28'51''		15°33'47''		Długość [km]	0,3																
	pkt końcowy	52°28'57''		15°33'48''		Nr drogi	-																
Zarządca	Droga gminna			Nawierzchnia		gruntowo-żwirowa																	
Równoległość szpalerów	Zaburzona			Rozstaw drzew		typ	Nieregularny																
Szer. między szpaler. [m]	4,0					odległ. [m]	8,0																
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-2,0					Drzewa za rowem	nie	%	0														
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
	5				16		3																
Liczba drzew	szpaler L	W 13		Średni obwód/pierśnica [m]		0,7-2,2	Zakrzaczenia	obecne															
	szpaler P	E 11		Średnia rozpiętość korony [m]		8,0																	
Gatunki chronione	-																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	Dobry																						
Stan zachowania alei/szpaleru	Fragmenty																						
OPIS																							
Pozostałości alei jesionowej, w obszarze użytku ekologicznego „Duże Bagno", powołanego dla ochrony ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Lokalny korytarz ekologiczny.																							
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
-																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
Wymagane cięcia pielęgnacyjne i wycinka zakrzaczeń. Nasadzenia uzupełniające jesionem wyniosłym.																							
MAPKA																							

ZDJĘCIE

8. ALEJA NUMER 8

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety		1/08/2015				Data		05.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru		Droga Gorzyca-Chycina																				
Koordy-naty GPS	pkt początkowy		52°28'06''			15°28'33''					Długość [km]		0,7									
	pkt końcowy		52°28'20''			15°28'06''					Nr drogi		1345F									
Zarządca	Droga powiatowa					Nawierzchnia					Gruntowa											
Równoległość szpalerów		Zachowana				Rozstaw drzew					typ		Regularny									
Szer. między szpaler. [m]		5,0									odległ. [m]		7,0									
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni					2,0						Drzewa za rowem						nie		%	0		
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	12								92					3					10		96	
Liczba drzew	szpaler L		N 82		Średni obwód/pierśnica [m]							2,0-4,0		Zakrzaczenia			Obecne					
	szpaler P		S 131		Średnia rozpiętość korony [m]							8,0										
Gatunki chronione	Mrówka rudnica, ciekawe, rozbudowane ziemne gniazdo osy pospolitej (*Vespula* vulgaris) oraz szerszenia europejskiego (*Vespa crabro*) w pniu.																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew					bardzo dobry																	
Stan zachowania alei/szpaleru														zwarta pełna								
OPIS																						
Bardzo dobrze zachowana przedwojenna aleja klonowa (klon srebrzysty z klonem jaworem), stanowiąca ważny lokalny, śródpolny korytarz ekologiczny, łączący dwa biotopy leśne. Ważne siedlisko ptaków i owadów. Istotne wysokie walory estetyczne alei. Obecne drzewa o wymiarach pomnikowych (klon srebrzysty). Liczne dziuplaki. Liczne stanowiska bluszczu pospolitego (*Hedera helix*).																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Wzdłuż odcinka alei od strony punktu końcowego składowiska odpadów organicznych (gałęzie, skoszona trawa, suche liście, odpady ogrodnicze) pomiędzy drzewami, w przebiegu alei. Jedno z drzew silnie pochylone – potencjalne zagrożenie dla ruchu drogowego.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu) i wycinka zakrzaczeń (odrostów). Nasadzenia uzupełniające klonem srebrzystym i klonem jaworem. Zalecane objęcie całej alei ochroną jako pomnik przyrody oraz ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, poprzez wpisanie do wojewódzkiego rejestru zabytków.																						
MAPKA																						

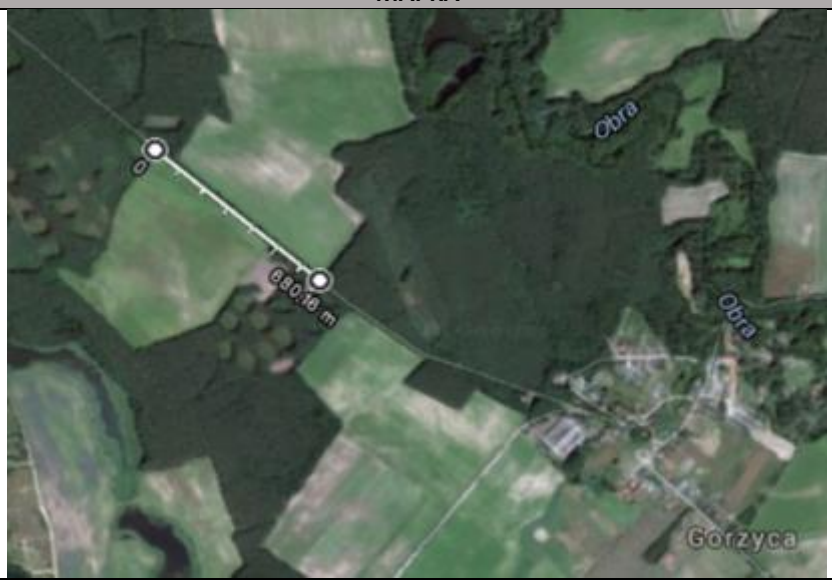

ZDJĘCIE

9. ALEJA NUMER 9

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	2/08/2015			Data	12.08.2015																	
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga na płd. od Nietoperka (kierunek Kęszyca Leśna)																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°23'49''		15°32'20''		Długość [km]	1,1															
	pkt końcowy	52°23'56''		15°31'28''		Nr drogi	-															
Zarządca	Droga gminna			Nawierzchnia		Gruntowa																
Równoległość szpalerów	zaburzona			Rozstaw drzew		typ	Nieregularny															
Szer. między szpaler. [m]	3,5-6,0					odległ. [m]	7,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-2,0					Drzewa za rowem	nie	%	0													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	1						71	5					3	37					18		5	
Liczba drzew	szpaler L	S 70		Średni obwód/pierśnica [m]		2,2-2,8	Zakrzacze-nia	Obecne														
	szpaler P	N 70		Średnia rozpiętość korony [m]		4,0																
Gatunki chronione	Mrówka rudnica																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	bardzo dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona																					
OPIS																						
Ciekawy i jedyny na terenie gminy przykład stosunkowo dobrze zachowanej alei brzozowej z domieszką drzew owocowych. Aleja o dużym potencjale ekologicznym, jako lokalny, śródpolny korytarz ekologiczny, siedlisko ptaków, ssaków i owadów (liczne dziuplaki) oraz zaplecze pokarmowe, głównie dla ptaków i owadów zapylających (śliwy, głóg, grusze). Istotne walory estetyczne. Wzdłuż alei biegnie niebieski szlak rowerowy. W alei występują brzozy o wymiarach pomnikowych (pierśnica >220 cm).																					
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Co najmniej dwie brzozy w alei z wyraźnymi oznakami intencjonalnego lub przypadkowego zatrucia (wszystkie liście uschnięte, wyraźne gwałtowne zatrzymanie procesów życiowych w trakcie sezonu wegetacyjnego, sugerujące kontakt z preparatem typu „Roundup"). Miejscowe uszkodzenie drzew przy dojazdach na pola uprawne.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu), usunięcie martwych (zatrutych) drzew. Nasadzenia uzupełniające brzozą brodawkowatą i drzewami owocowymi (śliwy). Zalecane objęcie najstarszych drzew ochroną pomnikową. Odchwaszczenie.																						

MAPKA

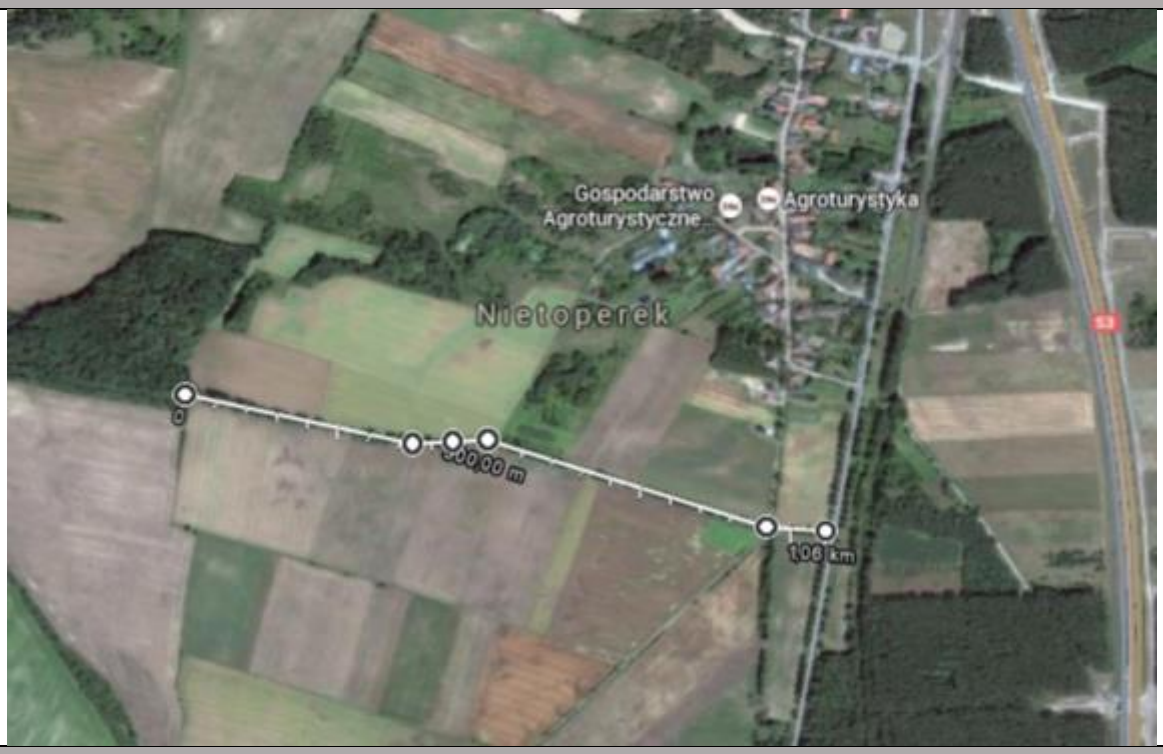

ZDJĘCIE

10. ALEJA NUMER 10

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	3/08/2015													Data	12.08.2015								
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga leśna w kierunku Kursko-Kleszczewo																						
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°27'42''							15°23'26''							Długość [km]	1,9						
	pkt końcowy	52°27'19''							15°24'57''							Nr drogi	-						
Zarządca	Droga gminna								Nawierzchnia							Gruntowa							
Równoległość szpalerów	-								Rozstaw drzew					typ		Zaburzony							
Szer. między szpaler. [m]	-													odległ. [m]		11,0-12,0							
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	3,0													Drzewa za rowem			nie	%	0				
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatun-kowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
	146													4									
Liczba drzew	szpaler L	-			Średni obwód/pierśnica [m]							2,50-3,20		Zakrzacze-nia		Obecne							
	szpaler P	S 150			Średnia rozpiętość korony [m]							8,0											
Gatunki chronione	Mrówka rudnica, ziemne gniazdo osy pospolitej (*Vespula vulgaris*) oraz szerszenia europejskiego (*Vespa crabro*) w pniu.																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	dobry																						
Stan zachowania alei/szpaleru	przerzedzona																						
OPIS																							
Bardzo dobrze zachowany, stary szpaler śródpolny, prawdopodobnie graniczny. Położenie na krawędzi ekotonu las-pole uprawne czyni tworzące go dęby doskonałym siedliskiem dla owadów, ptaków, gadów i ssaków (liczne nory, dziuplaki, gniazdo os i szerszeni), miejscem schronienia i odpoczynku dla zwierząt (liczne ślady żerowania/aktywności dzików i zwierzyny płowej) oraz bazę pokarmową dla ptaków, ssaków i owadów. Liczne drzewa o wymiarach pomnikowych. Obecność hub na niektórych drzewach oraz zły stan kory sugeruje ich zły stan fitopatologiczny.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
Liczne oznaki uszkodzenia drzew (zniszczona kora, połamane konary) najprawdopodobniej wskutek kolizji z maszynami wykonującymi zabiegi agrotechniczne na sąsiednich polach. Kilka drzew rośnie bezpośrednio przy drodze (od strony lasu).																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu) oraz drobne cięcia formujące koronę (usunięcie martwych i zniszczonych konarów). Zalecane objęcie kwalifikujących się drzew ochroną pomnikową lub całego szpaleru ochroną pomnikową. Rekomendowane pozostawienie martwych drzew dziuplastych, istotnych jako siedlisko i źródło pokarmu dla bezkręgowców, ptaków i ssaków, a w przypadku pozostałych ubytków wykonanie nasadzeń uzupełniających dębem szypułkowym. Szpaler o dużych walorach estetycznych.																							

MAPKA

ZDJĘCIE

11. ALEJA NUMER 11

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	4/08/2015													Data	25.08.2015								
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga śródpolna od drogi nr 137 w kierunku Jeziornej (Płn.)																						
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°25'22''						15°27'48''						Długość [km]	0,4								
	pkt końcowy	52°25'34''						15°27'56''						Nr drogi	-								
Zarządca	Droga gminna							Nawierzchnia						gruntowa									
Równoległość szpalerów	Brak							Rozstaw drzew	typ	nieregularny													
Szer. między szpaler. [m]	4,0								odległ. [m]	8,0													
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	0,5-1,0								Drzewa za rowem	nie	%	0											
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
	30						10	21						17	2						7*		
Liczba drzew	szpaler L	W 59	Średni obwód/pierśnica [m]							0,9-3,3	Zakrzacze-nia	brak											
	szpaler P	E 28	Średnia rozpiętość korony [m]							8,0													
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	Mrówka rudnica, cis pospolity (*Taxus baccata*) w podszycie, budki lęgowe, liczne dziuple.																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	bardzo dobry																						
Stan zachowania alei/szpaleru	przerzedzona																						
OPIS																							
Stara aleja śródpolna. Lokalny korytarz ekologiczny. Występują drzewa o wymiarach pomnikowych. (*głóg, sosna).																							
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
-																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu) oraz drobne cięcia formujące koronę (usunięcie martwych i zniszczonych konarów). Nasadzenia uzupełniające dębem szypułkowym. Zalecane objęcie kwalifikujących się drzew ochroną pomnikową.																							
MAPKA																							

ZDJĘCIE

12. ALEJA NUMER 12

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	5/08/2015							Data	25.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga śródpolna od drogi nr 137 w kierunku Jeziornej (Płn.)																						
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°25'17''						15°27'11''									Długość [km]	0,8					
	pkt końcowy	52°25'42''						15°27'29''									Nr drogi	-					
Zarządca	Droga gminna							Nawierzchnia									Gruntowa						
Równoległość szpalerów	Zachowana							Rozstaw drzew	typ	Zaburzony													
Szer. między szpaler. [m]	3,5								odległ. [m]	4,0													
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-1,5								Drzewa za rowem	nie	%	0											
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
	2							2	16					4	123		1				3*		
Liczba drzew	szpaler L	W 52	Średni obwód/pierśnica [m]	1,4-2,7	Zakrzacze-nia	Brak																	
	szpaler P	E 99	Średnia rozpiętość korony [m]	6,0																			
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	bardzo dobry																						
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta z lukami																						
OPIS																							
Topolowa (topola hybryda) aleja śródpolna z domieszką *głogu i drzew owocowych (jabłoń, grusza). Lokalny korytarz ekologiczny i baza pokarmowa dla zwierząt.																							
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
Wyraźne ślady wypalania traw. Wyraźne ślady uszkodzenia drzew ogniem.																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu). Nasadzenia uzupełniające drzewami owocowymi (grusza).																							
MAPKA																							

ZDJĘCIE

13. ALEJA NUMER 13

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	6/08/2015				Data	25.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga powiatowa Kursko-Pieski																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°25'14''			15°26'04''				Długość [km]	1,8												
	pkt końcowy	52°26'12''			15°26'29''				Nr drogi	1341F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				Asfaltowa													
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew				typ	Nieregularny												
Szer. między szpaler. [m]	6,0								odległ. [m]	2,0-5,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-3,0								Drzewa za rowem	nie	%	0										
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
														103					10			
Liczba drzew	szpaler L	W 91			Średni obwód/pierśnica [m]				0,5-2,4	Zakrzaczenia	obecne											
	szpaler P	E 25			Średnia rozpiętość korony [m]				6,0													
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	W alei grusza o wymiarach pomnikowych.																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Fragmenty																					
OPIS																						
Mieszana aleja o charakterze śródpolnym. Baza pokarmowa dla ptaków i ssaków. Niebieski szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu). Nasadzenia uzupełniające drzewami owocowymi (jabłoń, śliwy). Objęcie ochroną pomnikową gruszy o wymiarach pomnikowych.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

14. ALEJA NUMER 14

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	7/08/2015							Data	25.08.2015													
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Kursko																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°27'14''						15°26'33''								Długość [km]	0,1					
	pkt końcowy	52°27'16''						15°26'32''								Nr drogi	1341F					
Zarządca	Droga powiatowa							Nawierzchnia								Asfaltowa						
Równoległość szpalerów	-							Rozstaw drzew				typ				Regularny						
Szer. między szpaler. [m]	-											odległ. [m]				11,5						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	3,0											Drzewa za rowem				nie		%	0			
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
								7														
Liczba drzew	szpaler L	E 7			Średni obwód/pierśnica [m]							2,10-3,00		Zakrzaczenia		brak						
	szpaler P	-			Średnia rozpiętość korony [m]							7,0										
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	W szpalerze cztery drzewa o wymiarach pomnikowych. Mrówka rudnica.																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Stary przydrożny szpaler klonowy, bardzo dobrze zachowany, o bardzo dużych walorach estetycznych. W szpalerze drzewa o wymiarach pomnikowych. Wzdłuż szpaleru biegnie żółty szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Rekomendowane uznanie całego szpaleru pomnikiem przyrody. Nasadzenia uzupełniające klonem zwy-czajnym.																						
MAPK																						

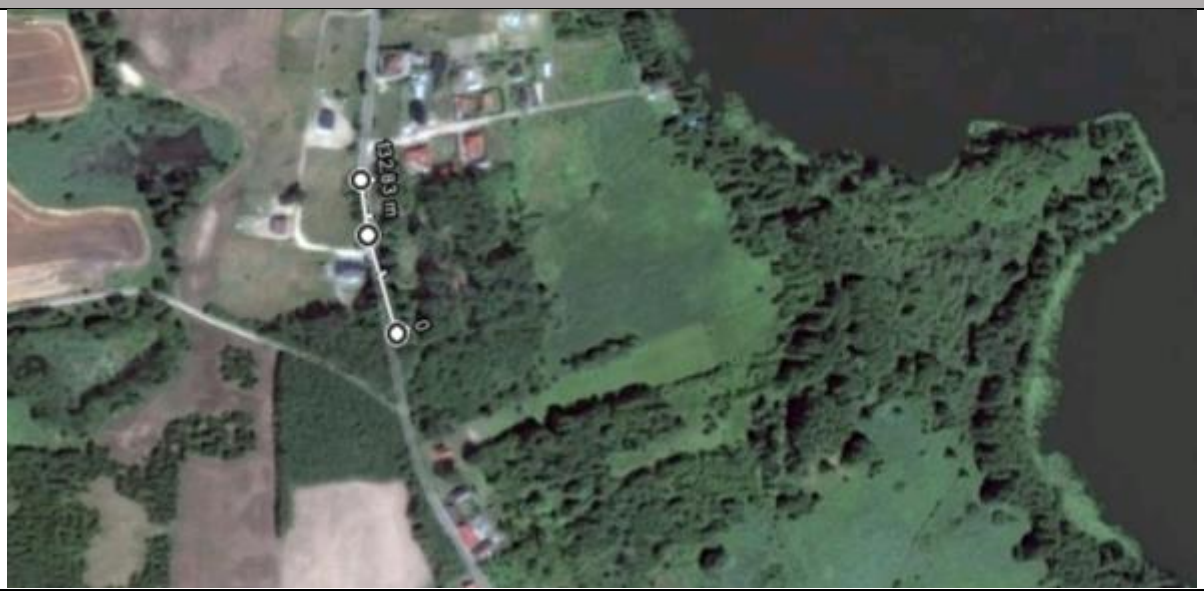

ZDJĘCIE

15. ALEJA NUMER 15

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	8/08/2015				Data	25.08.2015																	
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Kursko																						
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°26'16''			15°26'27''				Długość [km]	0,7													
	pkt końcowy	52°26'16''			15°25'50''				Nr drogi	Kursko													
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia				Brukowa														
Równoległość szpalerów	Zachowana				Rozstaw drzew	typ	Regularny																
Szer. między szpaler. [m]	3,50					odległ. [m]	30,0																
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-3,0					Drzewa za rowem	nie	%	0														
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
				29																			
Liczba drzew	szpaler L	S 17			Średni obwód/pierśnica [m]				2,20-3,40	Zakrzaczenia	Brak												
	szpaler P	N 12			Średnia rozpiętość korony [m]				7,0														
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	W szpalerze drzewo o wymiarach pomnikowych.																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry																						
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																						
OPIS																							
Stara wiejska aleja lipowa o bardzo dużych walorach estetycznych i dużej wartości historycznej (jako element dobrze zachowanego układu alei lipowych). W alei przydrożny krzyż. Aleja doskonale wkomponowana w lokalny krajobraz. Istotne siedlisko ptaków, ssaków i bezkręgowców oraz element zielonej infrastruktury wiejskiej.																							
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
-																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
Rekomendowane uznanie drzewa o wymiarach pomnikowych pomnikiem przyrody i objęcie całego kompleksu alei lipowych we wsi Kursko ochroną prawną jako zabytek wpisany do wojewódzkiego rejestru zabytków. Nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną.																							

MAPKA

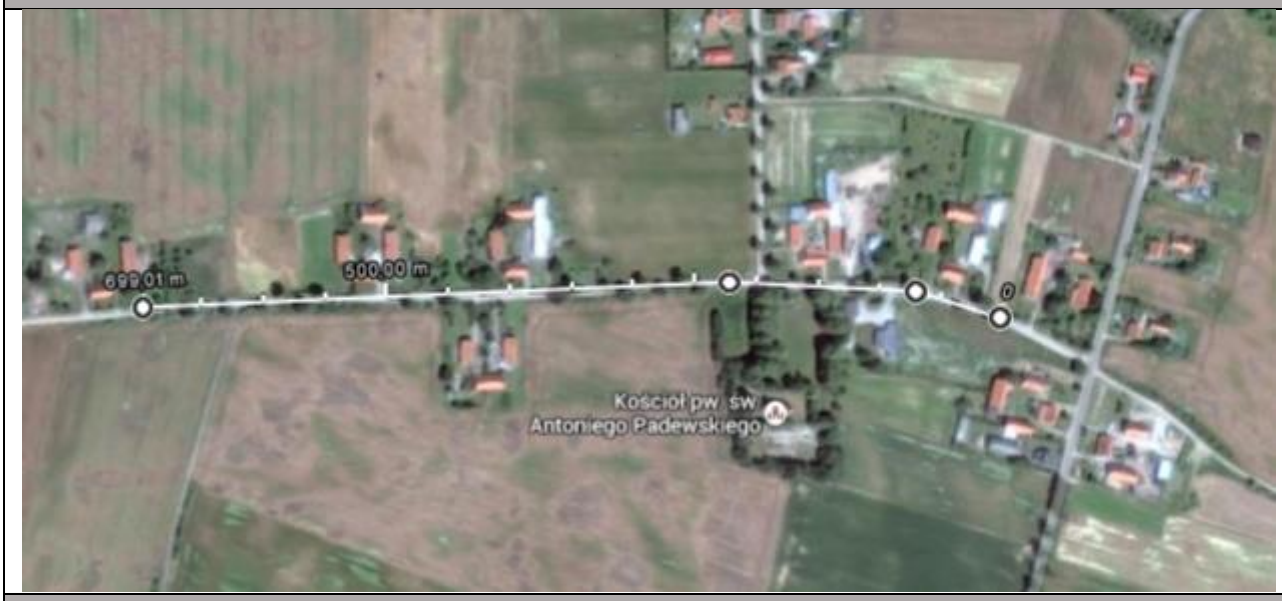

ZDJĘCIE

16. ALEJA NUMER 16

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	9/08/2015				Data	25.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Kursko																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°26'15''			15°26'17''				Długość [km]	0,9												
	pkt końcowy	52°26'38''			15°26'03''				Nr drogi	Kursko												
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia				Brukowa i gruntowa													
Równoległość szpalerów	Zachowana				Rozstaw drzew	typ	Regularny															
Szer. między szpaler. [m]	4,00					odległ. [m]	11,5/28,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-3,0					Drzewa za rowem	nie	%	0													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				58																		
Liczba drzew	szpaler L	W 28			Średni obwód/pierśnica [m]				2,90-3,20	Zakrzaczenia	brak											
	szpaler P	E 30			Średnia rozpiętość korony [m]				7,0													
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta z lukami.																					
OPIS																						
Stara wiejska aleja lipowa o bardzo dużych walorach estetycznych i dużej wartości historycznej (jako element dobrze zachowanego układu alei lipowych). W alei bluszcz i cenne drzewa dziuplaste (w tym martwe). Aleja doskonale wkom-ponowana w lokalny krajobraz. Istotne siedlisko ptaków, ssaków i bezkręgowców oraz element zielonej infrastruktury wiejskiej.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Rekomendowane objęcie całego kompleksu alei lipowych we wsi Kursko ochroną prawną jako zabytek wpisany do wojewódzkiego rejestru zabytków. Nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną.																						

MAPKA

ZDJĘCIE

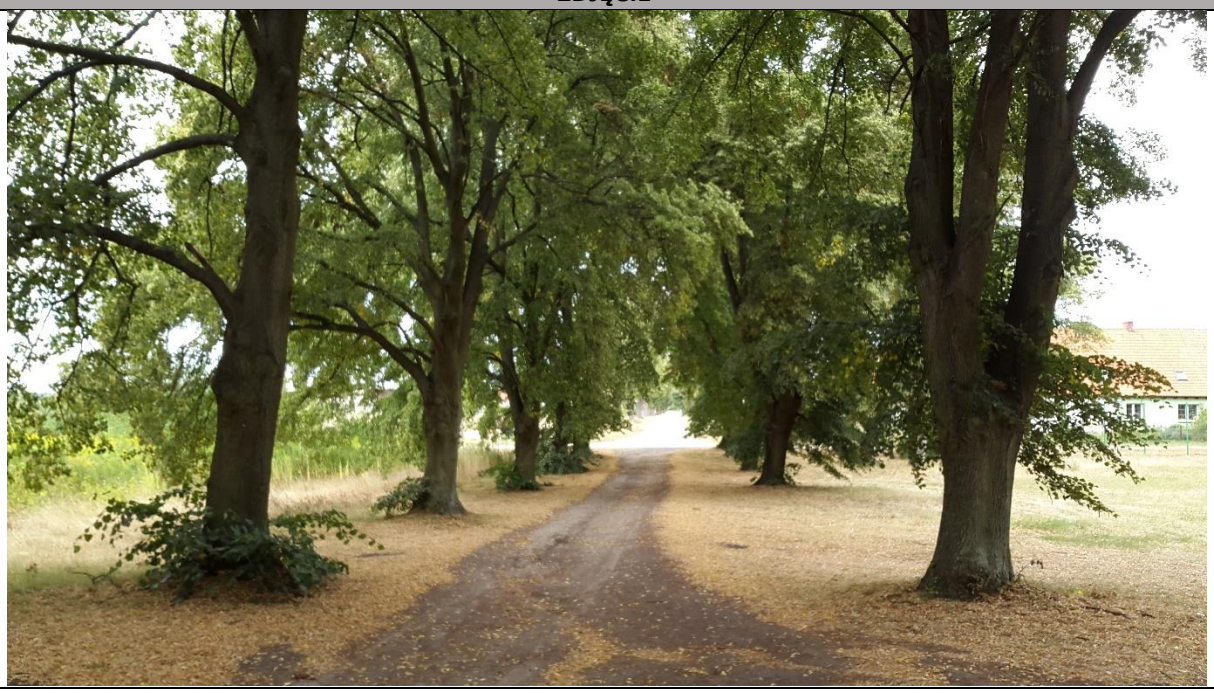

17. ALEJA NUMER 17

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	10/08/2015				Data	26.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Kaława																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'08''			15°32'24''				Długość [km]	0,4												
	pkt końcowy	52°22'09''			15°32'03''				Nr drogi	1268F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				Asfaltowa													
Równoległość szpalerów	-				Rozstaw drzew				typ	Nieregularny												
Szer. między szpaler. [m]	-								odległ. [m]	5,0-20,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-3,0								Drzewa za rowem	nie	%	0										
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	2			17											5		5			1		
Liczba drzew	szpaler L	N 30			Średni obwód/pierśnica [m]				2,0						Zakrzaczenia		brak					
	szpaler P	-			Średnia rozpiętość korony [m]				6,0													
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Silnie przerzedzony, dwurzędowy szpaler wiejski.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne i formujące koronę. Nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE
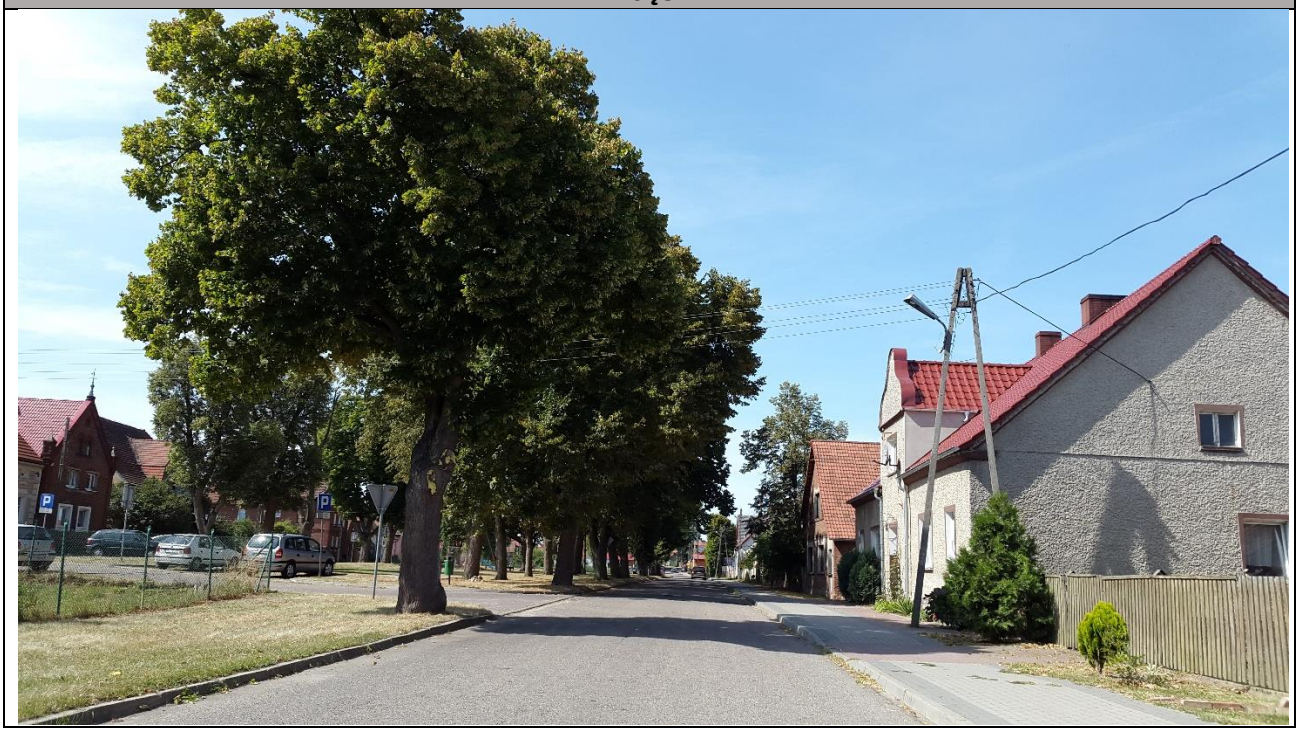

18. ALEJA NUMER 18

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	11/08/2015				Data	26.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Pieski																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°25'07''			15°26'04''				Długość [km]	0,4												
	pkt końcowy	52°24'57''			15°26'31''				Nr drogi	-												
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia				Brukowa i gruntowa													
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew	typ	Zaburzony															
Szer. między szpaler. [m]	4,0					odległ. [m]	2,0-15,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	3,0					Drzewa za rowem	nie	%	0													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				17				12														
Liczba drzew	szpaler L	N 12	Średni obwód/pierśnica [m]									1,9-4,1	Zakrzaczenia	obecne								
	szpaler P	S 17	Średnia rozpiętość korony [m]									6,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze												-										
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Stara aleja lipowa z drzewem o wymiarach pomnikowych. Istotne siedlisko dla ptaków i ssaków. Stanowisko bluszczu. Niebieski szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Ślady nadpalenia drzew. Uszkodzone drzewo o wymiarach pomnikowych.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów) i formujące koronę. Nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną. Objęcie drzewa o wymiarach pomnikowych ochroną, jako pomnik przyrody. Usunięcie zakrzaczeń.																						
MAPKA																						

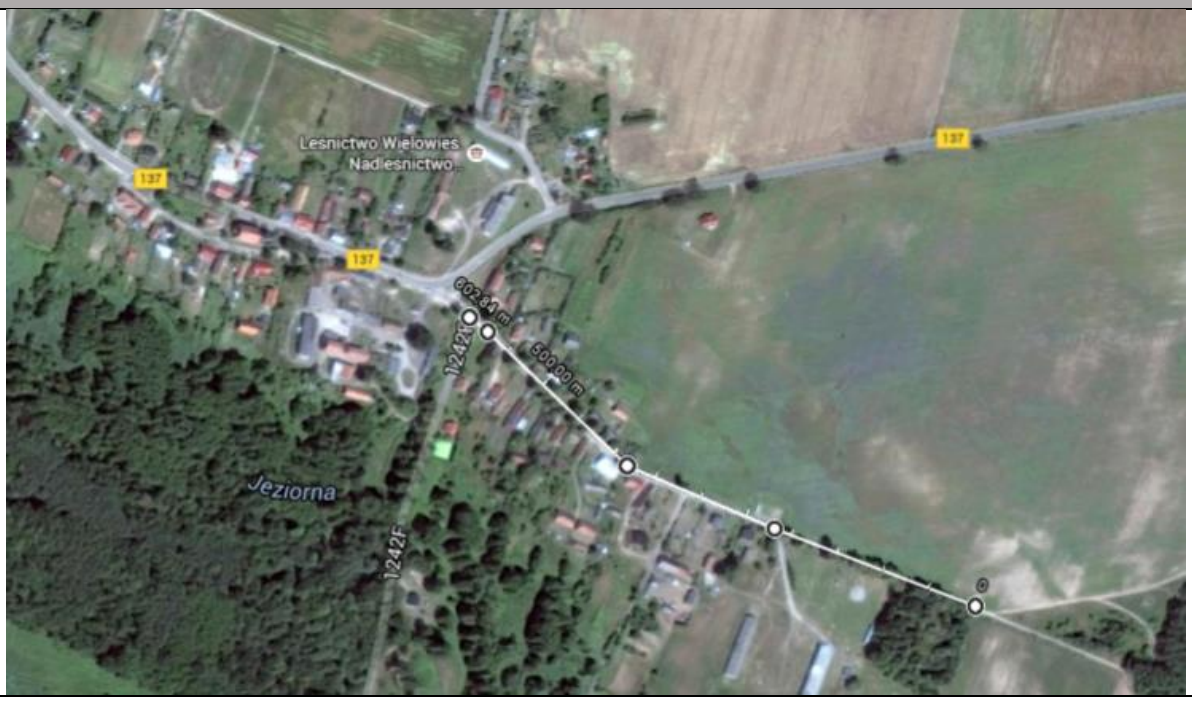

ZDJĘCIE

19. ALEJA NUMER 19

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	12/08/2015				Data	26.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Kaława-Pniewo-Wysoka																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'10''			15°31'30''				Długość [km]	4,5												
	pkt końcowy	52°22'36''			15°27'43''				Nr drogi	1268F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				asfaltowa													
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew	typ	zaburzony															
Szer. między szpaler. [m]	6,0					odległ. [m]	8,5-11,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	2,0-5,0					Drzewa za rowem	tak	%	1													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				23			3	11	1				7		384				31		207 *	
Liczba drzew	szpaler L	S 429		Średni obwód/pierśnica [m]					1,2-3,0	Zakrzaczenia	obecne											
	szpaler P	N 240		Średnia rozpiętość korony [m]					6,0													
Gatunki chronione, walory przyrodnicze									-													
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Aleja topolowa z licznymi gatunkami domieszkowymi (w tym jodły*). Drzewa owocowe w podszycie. Pojedyncze martwe drzewa. Czarny szlak rowerowy. Powszechnie występuje jemioła. Liczne drzewa dziuplaste. 2 kapliczki przydrożne. Budki lęgowe.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów) i formujące koronę. Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym i jesionem wyniosłym. Usunięcie zakrzaczeń.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

20. ALEJA NUMER 20

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	13/08/2015				Data	26.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Kaława-Szumiąca																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°21'55''			15°33'09''				Długość [km]	2,4												
	pkt końcowy	52°21'24''			15°35'07''				Nr drogi	1268F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				Asfaltowa													
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew	Typ	Nieregularny															
Szer. między szpaler. [m]	6,0					odległ. [m]	2,0-15,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	3,0					Drzewa za rowem	nie	%	0													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				17				12						15								
Liczba drzew	szpaler L	S 108			Średni obwód/pierśnica [m]				1,9-2,5	Zakrzaczenia	obecne											
	szpaler P	N 96			Średnia rozpiętość korony [m]				5,0													
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Fragmenty.																					
OPIS																						
Aleja topolowa z domieszką innych gatunków (w tym sosny*), miejscami zanikająca. Czarny szlak rowerowy, kapliczka i krzyż przydrożny. Stanowiska bluszczu. Odcinkami ciekawa śródleśna aleja klonowa.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów) i formujące koronę. Nasadzenia uzupełniające lipą drob-nolistną i klonem zwyczajnym.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE
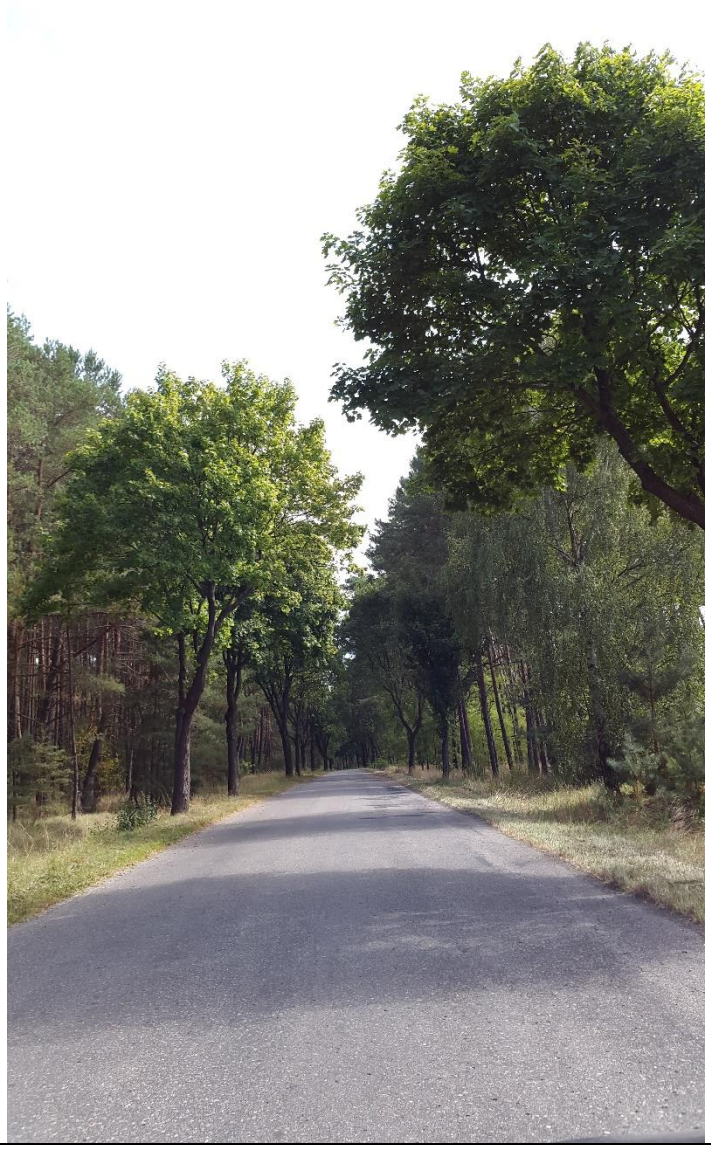

21. ALEJA NUMER 21

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	14/08/2015							Data	26.08.2015													
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Wysoka-Boryszyn																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°21'42''						15°27'28''									Długość [km]	0,4				
	pkt końcowy	52°22'27''						15°27'44''									Nr drogi	1268F				
Zarządca	Droga powiatowa							Nawierzchnia									Asfaltowa					
Równoległość szpalerów	Zaburzona							Rozstaw drzew	Typ	zaburzony												
Szer. między szpaler. [m]	6,0								odległ. [m]	4,0-8,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-3,0								Drzewa za rowem								tak		%	50		
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	12			19				6						3	68				38			
Liczba drzew	szpaler L	W 63			Średni obwód/pierśnica [m]							1,9-4,1		Zakrzaczenia			Obecne					
	szpaler P	E 83			Średnia rozpiętość korony [m]							6,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Mieszana aleja przydrożna, prawdopodobnie pozostałości alei dębowo-lipowej. Potencjalnie istotne siedlisko dla ptaków, ssaków i bezkręgowców oraz ważny lokalny korytarz ekologiczny. Na części drzew obecna jemioła.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów) i formujące koronę. Nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną i klonem zwyczajnym. Usunięcie zakrzaczeń.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

22. ALEJA NUMER 22

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	15/08/2015				Data	26.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Pieski																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°25’17’’			15°25’33’’					Długość [km]	0,6											
	pkt końcowy	52°25’36’’			15°25’14’’					Nr drogi	137											
Zarządca	Droga wojewódzka				Nawierzchnia					Asfaltowa												
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew					Typ	zaburzony											
Szer. między szpaler. [m]	6,0									odległ. [m]	4,0-8,0											
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-3,0									Drzewa za rowem	tak	%	20									
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	4			2											42							
Liczba drzew	szpaler L	W 33			Średni obwód/pierśnica [m]					2,0-3,0				Zakrzaczenia	Brak							
	szpaler P	E 15			Średnia rozpiętość korony [m]					6,0												
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta z lukami.																					
OPIS																						
Aleja topolowa we wsi Pieski. Siedlisko dla ptaków, ssaków i bezkręgowców.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów) i formujące koronę.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

23. ALEJA NUMER 23

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	16/08/2015				Data	26.08.2015																	
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Pieski																						
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°25’11’’			15°25’46’’				Długość [km]	0,1													
	pkt końcowy	52°25’10’’			15°25’51’’				Nr drogi	137													
Zarządca	Droga wojewódzka				Nawierzchnia				Asfaltowa														
Równoległość szpalerów	-				Rozstaw drzew				Typ	Regularny													
Szer. między szpaler. [m]	-								odległ. [m]	8,0													
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0								Drzewa za rowem					nie		%	0						
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
				9																			
Liczba drzew	szpaler L	W 33			Średni obwód/pierśnica [m]							2,3-2,8		Zakrzaczenia			Brak						
	szpaler P	E 15			Średnia rozpiętość korony [m]							6,0											
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	Mrówka rudnica.																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																						
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																						
OPIS																							
Szpaler lipowy w centralnej części wsi Pieski. Prawdopodobnie pozostałość większego założenia alejowego, obejmującego całość głównej drogi we wsi. Siedlisko dla ptaków, ssaków i bezkręgowców.																							
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
Korony źle prowadzone w przeszłości („w górę”). Zbyt mocne cięcia uszkodziły korony.																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu) oraz ewentualna korekta pokroju korony na typową dla lip (okrą-głą).																							
MAPKA																							

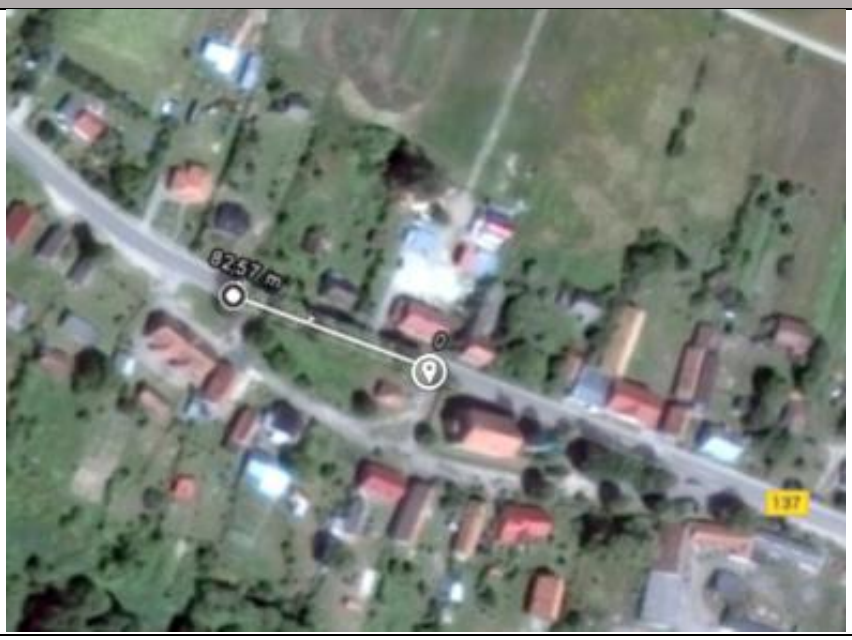

ZDJĘCIE

24. ALEJA NUMER 24

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	17/08/2015						Data	26.08.2015															
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Nietoperek-Kaława																						
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°24'05''					15°32'27''										Długość [km]	3,3					
	pkt końcowy	52°22'14''					15°32'01''										Nr drogi	-					
Zarządca	Droga gminna						Nawierzchnia										Asfaltowa						
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew						Typ				zaburzony						
Szer. między szpaler. [m]	8,0												odległ. [m]				11,5-12,5						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	8,0-10,0												Drzewa za rowem				tak		%	80			
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
	5			118			1	147	37				34		9				12		30		
Liczba drzew	szpaler L	E 182			Średni obwód/pierśnica [m]							1,1-2,4					Zakrzaczenia		Obecne				
	szpaler P	W 211			Średnia rozpiętość korony [m]							5,0											
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																						
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																						
OPIS																							
Dobrze zachowana aleja klonowo-lipowa, z fragmentarycznie zachowanym żywopłotem. Liczne gatunki domieszkowe. Bogate siedlisko i miejsce bytowania dla bezkręgowców, ssaków, gadów i ptaków. Istotny lokalny, śródpolny korytarz ekologiczny. W alei klony o wymiarach pomnikowych. Baza pokarmowa dla zwierząt.																							
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
-																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu) oraz usunięcie zakrzaczeń podszytowych. Zalecane odtworzenie zachowanego fragmentarycznie żywopłotu. Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym i lipą drobnolistną. Rekomendowane objęcie klonów o wymiarach pomnikowych ochroną, jako pomniki przyrody.																							

MAPKA
ZDJĘCIE

25. ALEJA NUMER 25

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	18/08/2015				Data	26.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Kaława-Jordanowo (do granicy gminy)																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'03''			15°32'00''			Długość [km]	1,5													
	pkt końcowy	52°21'18''			15°32'34''			Nr drogi	-													
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia			Asfaltowa														
Równoległość szpalerów	Zachowana				Rozstaw drzew			Typ	Regularny													
Szer. między szpaler. [m]	8,0							odległ. [m]	11,5-12,5													
Odległość szpalerów od krawę,dzi jezdni	8,0-10,0							Drzewa za rowem			tak		%	100								
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
								115	7						3		102					
Liczba drzew	szpaler L	W 109			Średni obwód/pierśnica [m]			1,5-2,4			Zakrzaczenia		Obecne									
	szpaler P	E 118			Średnia rozpiętość korony [m]			5,0														
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Dobrze zachowana aleja klonowo-jesionowa. Liczne gatunki domieszkowe. Bogate siedlisko i miejsce bytowania dla bezkręgowców, ssaków, gadów i ptaków. Istotny lokalny, śródpolny korytarz ekologiczny oraz baza pokarmowa dla zwierząt. Aleja stanowi fragment większego założenia alejowego wzdłuż drogi Międzyrzecz-Świebodzin, w skład którego wchodzi też aleja na trasie Nietoperek-Kaława.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Drobne cięcia pielęgnacyjne. Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym i lipą drobnolistną.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

26. ALEJA NUMER 26

DANE OGÓLNE																								
Numer ankiety	19/08/2015				Data	26.08.2015																		
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Nietoperek																							
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°24'08''			15°32'28''					Długość [km]	0,1													
	pkt końcowy	52°24'12''			15°32'30''					Nr drogi	-													
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia					Asfaltowa														
Równoległość szpalerów	-				Rozstaw drzew					Typ	Regularny													
Szer. między szpaler. [m]	-									odległ. [m]	3,5													
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	7,0									Drzewa za rowem	tak	%	100											
DANE PRZYRODNICZE																								
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I			
															24									
Liczba drzew	szpaler L	W 24			Średni obwód/pierśnica [m]					1,8-2,4	Zakrzaczenia	Obecne												
	szpaler P	-			Średnia rozpiętość korony [m]					4,0														
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																							
STAN OBIEKTU																								
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																							
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																							
OPIS																								
Szpaler topolowy (topola hybryda) oddzielający pas drogowy od torów i przystanku kolejowego. Siedlisko i miejsce bytowania dla bezkręgowców, ssaków, gadów i ptaków.																								
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																								
-																								
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																								
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów).																								
MAPKA																								

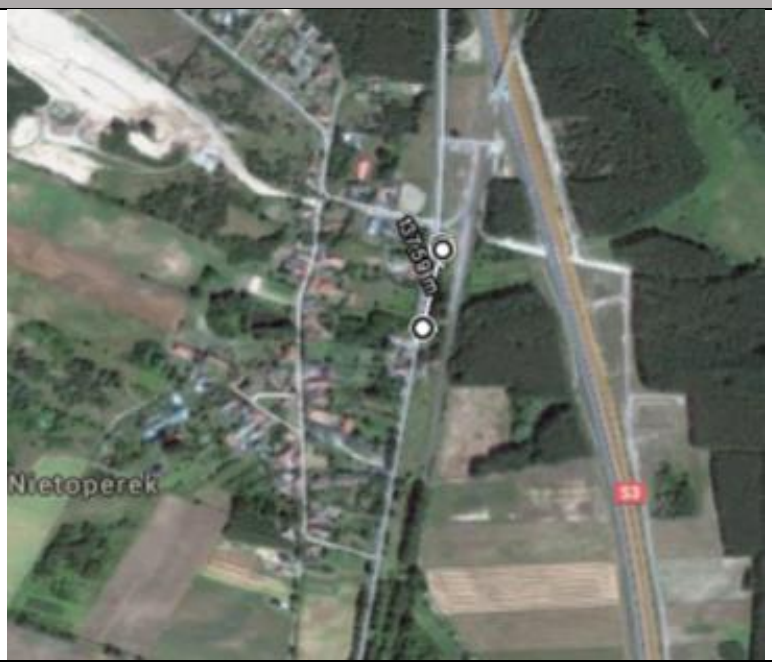

ZDJĘCIE

27. ALEJA NUMER 27

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	20/08/2015				Data	26.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Kaława																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'07''			15°32'05''									Długość [km]	0,4							
	pkt końcowy	52°22'08''			15°32'24''									Nr drogi	-							
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia									Brukowana								
Równoległość szpalerów	-				Rozstaw drzew				Typ					Regularny								
Szer. między szpaler. [m]	-								odległ. [m]					10,0								
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5								Drzewa za rowem					nie		%	0					
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				10		1									4		2					
Liczba drzew	szpaler L	W 17			Średni obwód/pierśnica [m]							2,4-2,5		Zakrzaczenia			Brak					
	szpaler P	-			Średnia rozpiętość korony [m]							5,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Szpaler lipowy we wsi Kaława. Pozostałość rozleglejszego założenia alejowego. W bezpośrednim sąsiedztwie szpaleru kapliczka. Siedlisko i miejsce bytowania dla bezkręgowców, ssaków i ptaków.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Usunięcie martwych gałęzi zalegających przy drzewach. Nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną.																						

MAPKA
ZDJĘCIE

28. ALEJA NUMER 28

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	21/08/2015				Data	27.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Szumiąca																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°21'22''			15°35'14''									Długość [km]	1,5							
	pkt końcowy	52°21'25''			15°35'19''									Nr drogi	-							
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia									Gruntowa								
Równoległość szpalerów	zaburzona				Rozstaw drzew				Typ	zaburzony												
Szer. między szpaler. [m]	7,0								odległ. [m]	6,0-8,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	2,0								Drzewa za rowem	nie	%	0										
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				14																		
Liczba drzew	szpaler L	W 12			Średni obwód/pierśnica [m]							1,2-2,0		Zakrzaczenia	Brak							
	szpaler P	E 2			Średnia rozpiętość korony [m]							5,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Aleja lipowa we wsi Szumiąca. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców i ptaków. Budka lęgowa. Żółty i zielony szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Brak pobocza. Część drzew bezpośrednio przy drodze.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną.																						
MAPKA																						

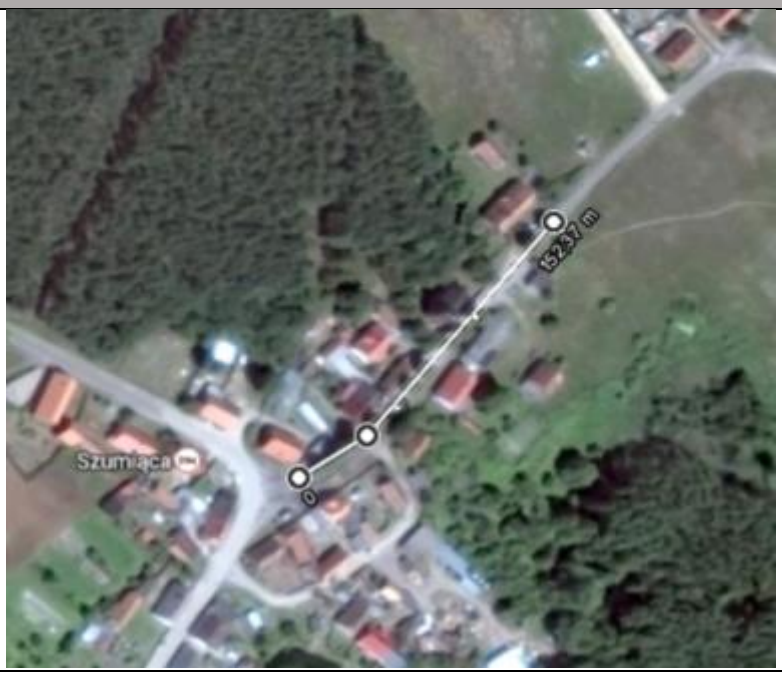

ZDJĘCIE

29. ALEJA NUMER 29

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	22/08/2015				Data	27.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Szumiąca-Stary Dwór																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°20'16''			15°35'20''				Długość [km]	3,7												
	pkt końcowy	52°20'56''			15°38'38''				Nr drogi	1268F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				Asfaltowa													
Równoległość szpalerów	zaburzona				Rozstaw drzew	Typ	zaburzony															
Szer. między szpaler. [m]	5,5					odległ. [m]	12,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5-2,0					Drzewa za rowem	nie	%	0													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	6				8		75			6					36				2		3	
Liczba drzew	szpaler L	N 75			Średni obwód/pierśnica [m]							1,7-3,0		Zakrzaczenia		Brak						
	szpaler P	S 61			Średnia rozpiętość korony [m]							5,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	Jaszczurka żyworodna, ślady żerowania dzięciołów, mrówka rudnica.																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Zły.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Fragmenty.																					
OPIS																						
Aleja mieszana. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ssaków i ptaków. Budka lęgowa. Istotny lokalny korytarz ekologiczny. Aleja o charakterze fragmentarycznym i resztkowym – brak ciągłości, bardzo liczne ubytki, duża niejednolitość gatunkowa. Liczne martwe drzewa (ok. 10), liczne dziuple, stanowiska wrzosu. Czerwony szlak rowerowy. Krzyż przydrożny. Stanowiska bluszczu.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Brak pobocza.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów) i kształtujące koronę. Usunięcie zakrzaczeń. Nasadzenia uzupełniające lipą szerokolistną lub drobnolistną.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

30. ALEJA NUMER 30

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	23/08/2015				Data	27.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Stary Dwór (granica gminy)-Bukowiec																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'25''			15°41'23''			Długość [km]	1,8													
	pkt końcowy	52°21'29''			15°40'47''			Nr drogi	1354F													
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia			Asfaltowa														
Równoległość szpalerów	zachowana				Rozstaw drzew			Typ	Regularny													
Szer. między szpaler. [m]	6,0							odległ. [m]	8,0													
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	3,5							Drzewa za rowem	tak	%	40											
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	5			11			7							7	194		4		23			
Liczba drzew	szpaler L	E 127			Średni obwód/pierśnica [m]			1,5-2,3	Zakrzaczenia	Obecne												
	szpaler P	W 124			Średnia rozpiętość korony [m]			5,0														
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Aleja topolowa. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ssaków i ptaków. Lokalny korytarz ekologiczny. Zielony szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów) i kształtujące koronę. Usunięcie zakrzaczeń podszytowych oraz martwej topoli, potencjalnie zagrażającej pasowi drogowemu. Nasadzenia uzupełniające klonem lub jesionem.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

31. ALEJA NUMER 31

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	23/08/2015			Data	27.08.2015																	
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Bukowiec-Lutol Suchy (granica gminy)																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'15''		15°41'39''		Długość [km]	1,0															
	pkt końcowy	52°21'51''		15°42'07''		Nr drogi	1213F															
Zarządca	Droga powiatowa			Nawierzchnia		Asfaltowa																
Równoległość szpalerów	zaburzona			Rozstaw drzew		Typ	Regularny															
Szer. między szpaler. [m]	6,0					odległ. [m]	12,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5					Drzewa za rowem	nie	%	0													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				19				14					1						1			
Liczba drzew	szpaler L	E 25		Średni obwód/pierśnica [m]			1,6-2,6		Zakrzaczenia		Obecne											
	szpaler P	W 10		Średnia rozpiętość korony [m]			5,0															
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Fragmentarycznie zachowana aleja klonowo-lipowa. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ssaków i ptaków. Lokalny korytarz ekologiczny. Aleja o dużych walorach estetycznych. W alei kilka klonów o wymiarach pomnikowych.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Objęcie drzew o wymiarach pomnikowych ochroną, jako pomniki przyrody. Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

32. ALEJA NUMER 32

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	24/08/2015							Data	27.08.2015													
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Bukowiec																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'43''						15°41'38''								Długość [km]	0,2					
	pkt końcowy	52°22'47''						15°41'50''								Nr drogi	-					
Zarządca	Droga gminna							Nawierzchnia								Asfaltowa						
Równoległość szpalerów	zaburzony							Rozstaw drzew	Typ	zaburzony												
Szer. między szpaler. [m]	5,0								odległ. [m]	8,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	2,0								Drzewa za rowem	nie	%	0										
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				17																		
Liczba drzew	szpaler L	N 15			Średni obwód/pierśnica [m]							1,4-2,4		Zakrzaczenia		Brak						
	szpaler P	S 2			Średnia rozpiętość korony [m]							5,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Fragmenty.																					
OPIS																						
Fragmentarycznie zachowana aleja lipowa (fragment starej alei wzdłuż zanikającej drogi między kościołem a folwarkiem). Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ssaków i ptaków (liczne dziuple). Lokalny korytarz ekologiczny. Aleja o znacznych walorach estetycznych i historycznych. Czerwony i czarny szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Ślady niepoprawnego cięcia i formowania koron w przeszłości (korony prowadzone „do góry").																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Drobne cięcia pielęgnacyjne. Odtworzenie alei poprzez nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

33. ALEJA NUMER 33

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	25/08/2015				Data	27.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Bukowiec																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'37''			15°41'24''				Długość [km]	0,1												
	pkt końcowy	52°22'39''			15°41'22''				Nr drogi	1213F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				Asfaltowa													
Równoległość szpalerów	-				Rozstaw drzew				Typ	Regularny												
Szer. między szpaler. [m]	-								odległ. [m]	10,2												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5								Drzewa za rowem				nie		%	0						
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				9																		
Liczba drzew	szpaler L	W 9			Średni obwód/pierśnica [m]				2,0-3,3				Zakrzaczenia		brak							
	szpaler P	-			Średnia rozpiętość korony [m]				7,0													
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Fragment zachowanego szpaleru lipowego, prawdopodobnie pozostałość rozleglejszego założenia alejowego na terenie wsi. W alei drzewa o wymiarach pomnikowych.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Drzewa blisko krawędzi jezdni w odcinku, w którym droga zakręca.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Objęcie drzew o wymiarach pomnikowych ochroną, jako pomniki przyrody.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

34. ALEJA NUMER 34

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	26/08/2015				Data	27.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Skoki-Bukowiec																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°24'59''			15°37'11''				Długość [km]	0,1												
	pkt końcowy	52°24'56''			15°37'17''				Nr drogi	1213F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				Asfaltowa													
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew				Typ	Regularny												
Szer. między szpaler. [m]	6,5								odległ. [m]	13,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5								Drzewa za rowem	nie	%	0										
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				7			3															
Liczba drzew	szpaler L	N 7			Średni obwód/pierśnica [m]				1,1-2,3	Zakrzaczenia	brak											
	szpaler P	S 3			Średnia rozpiętość korony [m]				5,0													
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Fragment alei lipowej. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców i ptaków (obecne dziuple). Żółty i niebieski szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Zbyt mocne cięcia konarów w przeszłości i prowadzenie koron „ku górze".																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Nasadzenia uzupełniające lipą. Wycięcie martwego jesionu w prawym szpalerze.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

35. ALEJA NUMER 35

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	27/08/2015						Data	27.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Bukowiec-Żydowo (do granicy gminy)																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°23'14''					15°42'29''							Długość [km]	1,3							
	pkt końcowy	52°23'47''					15°42'43''							Nr drogi	1353F							
Zarządca	Droga powiatowa						Nawierzchnia							Asfaltowo-gruntowa								
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew					Typ		Regularny								
Szer. między szpaler. [m]	6,0											odległ. [m]		11,5								
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5											Drzewa za rowem				Nie		%	0			
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
							2	37											5		31*	
Liczba drzew	szpaler L	W 41			Średni obwód/pierśnica [m]							1,3-2,5		Zakrzaczenia		Obecne						
	szpaler P	E 34			Średnia rozpiętość korony [m]							5,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	Ślady żerowania dzięciołów.																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta z lukami.																					
OPIS																						
Dobrze zachowana, miejscami śródleśna, aleja dębu szkarłatnego/dębu czerwonego/hybrydy*. Istotne siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, ptaków, ssaków i obficie występujących epifitów (mszaki i porosty). Istotny lokalny korytarz ekologiczny. Czarny szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Drobne cięcia pielęgnacyjne. Nasadzenia uzupełniające dębami rodzimymi. Usunięcie podszytu robiniowego. Usuniecie martwych konarów.																						
MAPKA																						

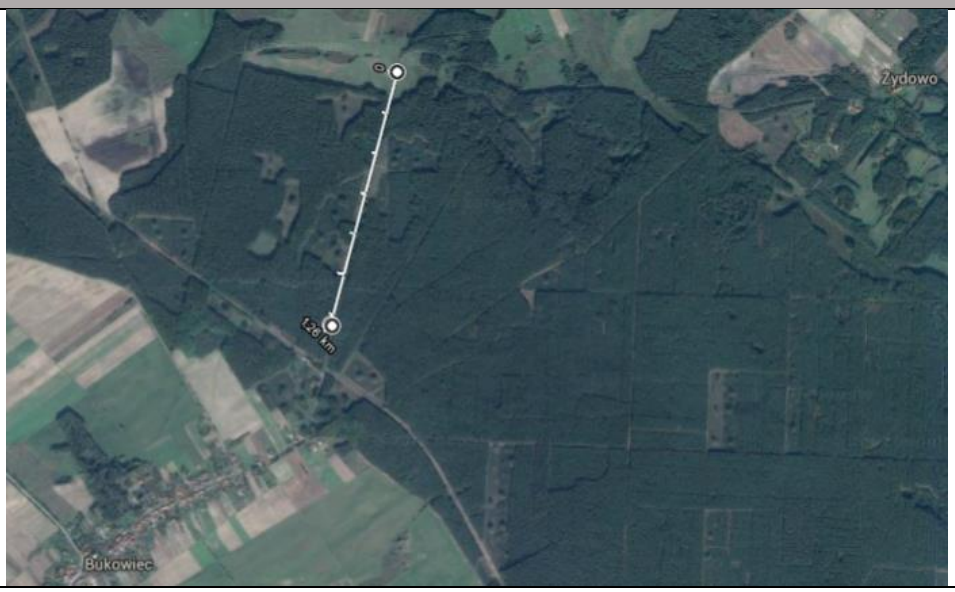

ZDJĘCIE

36. ALEJA NUMER 36

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	27/08/2015				Data	27.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga we wsi Bukowiec																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°23'14''			15°42'29''				Długość [km]	0,5												
	pkt końcowy	52°23'47''			15°42'43''				Nr drogi	-												
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia				Gruntowa													
Równoległość szpalerów	-				Rozstaw drzew				Typ	Regularny												
Szer. między szpaler. [m]	-								odległ. [m]	8,5												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	3,0								Drzewa za rowem				Nie		%	0						
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				43																		
Liczba drzew	szpaler L	-			Średni obwód/pierśnica [m]				2,5-3,6				Zakrzaczenia		Obecne							
	szpaler P	S 43			Średnia rozpiętość korony [m]				6,0													
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	Mrówka rudnica.																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Dobrze zachowany szpaler lipowy na skraju wsi (prawdopodobnie pozostałość rozleglejszego założenia alejowego). Istotne siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, ptaków i ssaków (liczne dziuple). W szpalerze drzewo o wymiarach pomnikowych.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Przy dwóch drzewach składowany odpadowy gruz, mogący zarywać korzenie.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów), usunięcie zakrzaczeń. Usunięcie gruzu zalegającego przy drzewach. Objecie drzewa o wymiarach pomnikowych ochroną jako pomnik przyrody. Nasadzenia uzupełniające lipą drobnolistną.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

37. ALEJA NUMER 37

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	28/08/2015						Data	27.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Bukowiec-Międzyrzecz																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'41''					15°41'19''									Długość [km]	2,1					
	pkt końcowy	52°23'30''					15°39'56''									Nr drogi	1213F					
Zarządca	Droga powiatowa						Nawierzchnia									Asfaltowa						
Równoległość szpalerów	Zachowana						Rozstaw drzew						Typ			Regularny						
Szer. między szpaler. [m]	7,0												odległ. [m]			10,0						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	6,0												Drzewa za rowem				tak	%	100			
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	7			9			2	61	37				96	3	3		1					
Liczba drzew	szpaler L	W 137			Średni obwód/pierśnica [m]							1,4-1,9				Zakrzaczenia		Obecne				
	szpaler P	E 82			Średnia rozpiętość korony [m]							5,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Dobrze utrzymana aleja klonowo-jesionowa z niewielką domieszką innych gatunków. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ptaków i ssaków. Istotny śródpolny korytarz ekologiczny.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów), usunięcie zakrzaczeń. Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym, klonem jaworem lub jesionem wyniosłym.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

38. ALEJA NUMER 38

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	29/08/2015						Data	27.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Bukowiec-Wyszanowo																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°22'31''					15°41'06''									Długość [km]	1,6					
	pkt końcowy	52°22'48''					15°39'48''									Nr drogi	1348F					
Zarządca	Droga powiatowa						Nawierzchnia									Asfaltowa						
Równoległość szpalerów	Zachowana						Rozstaw drzew						Typ			Regularny						
Szer. między szpaler. [m]	6,0												odległ. [m]			7,0						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	4,0												Drzewa za rowem				Tak	%	100			
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	2						8	14					4	9	108				18		2	
Liczba drzew	szpaler L	S 83			Średni obwód/pierśnica [m]							1,6-2,6			Zakrzaczenia			Obecne				
	szpaler P	N 83			Średnia rozpiętość korony [m]							4,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	Mrówka rudnica (mrowisko).																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Przydrożna aleja topolowa. Zielony i czarny szlak rowerowy. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców i ptaków. Śródpolny, lokalny korytarz ekologiczny. W podszycie krzewy owocowe i robinia. Od strony wsi Bukowiec nowe nasadzenia klonem zwyczajnym.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów), usunięcie zakrzaczeń. Nasadzenia uzupełniające (zastępujące topolę) jesionem wyniosłym i klonem zwyczajnym.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

39. ALEJA NUMER 39

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	30/08/2015				Data	28.08.2015																	
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Głębokie-Międzyrzecz																						
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°29'00''			15°32'20''				Długość [km]	1,6													
	pkt końcowy	52°28'55''			15°32'36''				Nr drogi	-													
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia				Gruntowa														
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew	Typ	Regularny																
Szer. między szpaler. [m]	5,0					odległ. [m]	6,0																
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	0,5-1,0					Drzewa za rowem	nie	%	0														
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
	16						12	34		1				1	2					2	3		
Liczba drzew	szpaler L	N 36	Średni obwód/pierśnica [m]								1,2-2,2	Zakrzaczenia	Obecne										
	szpaler P	S 35	Średnia rozpiętość korony [m]								5,0												
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	-																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	Dobry.																						
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																						
OPIS																							
Zarastająca aleja klonowa. Gęsty podszyt. Stanowiska bluszczu. Istotne siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ptaków i ssaków. Śródpolny, lokalny korytarz ekologiczny. W alei drzewa o wymiarach pomnikowych.																							
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
Suche konary, potencjalnie zagrażające drodze, do usunięcia. Potencjalnie groźne dla ruchu drogowego silnie pochylone drzewa.																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów), usunięcie zakrzaczeń i martwych konarów. Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym. Objecie drzew o wymiarach pomnikowych ochroną jako pomniki przyrody.																							
MAPKA																							

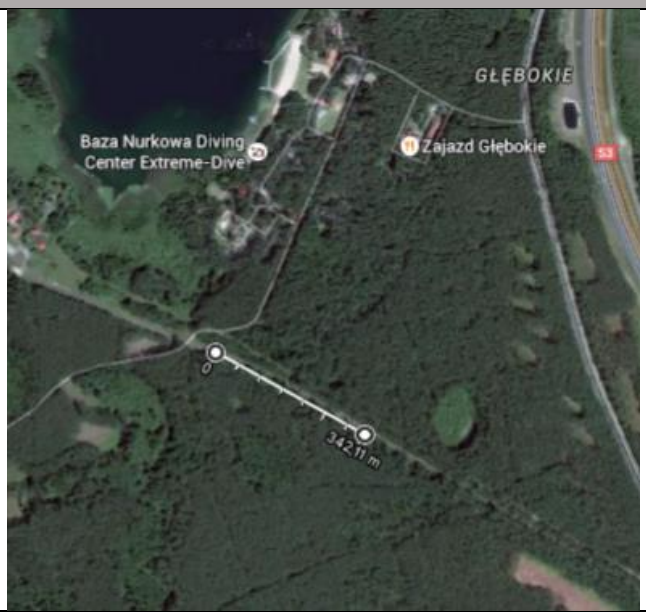

ZDJĘCIE

40. ALEJA NUMER 40

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	31/08/2015				Data	28.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Głębokie-Gorzyca																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°28'04''			15°30'13''				Długość [km]	0,4												
	pkt końcowy	52°28'12''			15°30'26''				Nr drogi	-												
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia				Gruntowa													
Równoległość szpalerów	Zaburzona				Rozstaw drzew				Typ	nieregularny												
Szer. między szpaler. [m]	4,0								odległ. [m]	2,0-15,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	0,5								Drzewa za rowem	nie	%	0										
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	64																					
Liczba drzew	szpaler L	N 34			Średni obwód/pierśnica [m]				0,9-3,4	Zakrzaczenia	Obecne											
	szpaler P	S 30			Średnia rozpiętość korony [m]				5,0													
Gatunki chro-nione, walory przyrodnicze	Ślady żerowania dzięciołów.																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Fragment alei dębowej, miejscami drzewa w gęstych skupiskach (po 3-5 drzew). Niebieski szlak rowerowy oraz szlak nordic-walking. Drzewka owocowe w podszycie. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, ptaków i ssaków.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Nasadzenia uzupełniające dębem szypułkowym.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

41. ALEJA NUMER 41

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	32/08/2015						Data	28.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Międzyrzecz-Gorzyca																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°26'24''					15°31'47''									Długość [km]	3,6					
	pkt końcowy	52°27'43''					15°29'38''									Nr drogi	1345F					
Zarządca	Droga powiatowa						Nawierzchnia									asfaltowa						
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew						Typ			zaburzony						
Szer. między szpaler. [m]	6,0												odległ. [m]			8,0-14,0						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5-4,0												Drzewa za rowem				tak		%	40		
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	16			1		1	7	78	1			1			91		3		2	2	66	
Liczba drzew	szpaler L	W 153	Średni obwód/pierśnica [m]									1,9-2,5	Zakrzaczenia									
	szpaler P	E 116	Średnia rozpiętość korony [m]									4,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze												-										
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Zróżnicowany.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Pofragmentowana aleja przydrożna o mieszanym składzie gatunkowym. Obecnie nieciągłe założenie alejowe od zjazdu z drogi nr 137 do miejscowości Gorzyca. Ciekawy przykład łączenia alei i szpalerów. Czarny szlak rowerowy oraz szlak nordic-walking. Odcinki nowych nasadzeń. Budki lęgowe. Liczne dziuple. Siedlisko i miejsce bytowania bez-kręgowców, ptaków i ssaków. Lokalny korytarz ekologiczny. Fragmenty śródpolne i śródleśne. Szczególnie cenny i interesujący jest fragment przy drodze nr 137, obsadzony klonem srebrzystym – w tym kilka drzew o wymiarach pomnikowych.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Usunięcie zakrzaczeń. Nasadzenia uzupełniające klonem zwy-czajnym i klonem srebrzystym. Objęcie drzew o wymiarach pomnikowych ochroną jako pomniki przyrody.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

42. ALEJA NUMER 42

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	33/08/2015						Data	28.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga w Gorzycy (przy pałacu)																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°27'58''					15°29'41''									Długość [km]	0,1					
	pkt końcowy	52°28'02''					15°29'43''									Nr drogi	-					
Zarządca	Droga gminna						Nawierzchnia									asfaltowa						
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew						Typ			Regularny						
Szer. między szpaler. [m]	4,0												odległ. [m]			6,0						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	5,0												Drzewa za rowem				tak		%	100		
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				2		1							6		1	18				6		
Liczba drzew	szpaler L	W 13		Średni obwód/pierśnica [m]								1,6-2,4		Zakrzaczenia			Obecne					
	szpaler P	E 20		Średnia rozpiętość korony [m]								4,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze												-										
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Zróżnicowany.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Stara aleja przypałacowa, stanowiąca część większego założenia parkowego. Żółty i niebieski szlak rowerowy oraz szlak nordic-walking. Liczne dziuple i gniazda ptaków. Cenne siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, ptaków i ssaków. Aleja o dużych walorach estetycznych i historycznych. Stanowiska bluszczu. Liczne drzewa powyżej 200 lat.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Usunięcie zakrzaczeń.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

43. ALEJA NUMER 43

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	34/08/2015						Data	29.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Kuligowo-Żółwin																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°28'05''					15°38'55''							Długość [km]	0,7							
	pkt końcowy	52°28'21''					15°39'13''							Nr drogi	1328F							
Zarządca	Droga powiatowa						Nawierzchnia							asfaltowa								
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew						Typ	zaburzony								
Szer. między szpaler. [m]	4,5												odległ. [m]	6,0								
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	0,5-1,5												Drzewa za rowem	nie	%	0						
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				25						2				2								
Liczba drzew	szpaler L	S 15	Średni obwód/pierśnica [m]	2,0	Zakrzaczenia	Brak																
	szpaler P	N 15	Średnia rozpiętość korony [m]	5,0																		
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Aleja lipowa. Czarny, czerwony i zielony szlak rowerowy. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, ptaków i ssaków.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów).																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

44. ALEJA NUMER 44

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	35/08/2015						Data	29.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga w Żółwinie																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°27'53''					15°38'48''							Długość [km]	0,4							
	pkt końcowy	52°27'43''					15°38'45''							Nr drogi	1328F							
Zarządca	Droga powiatowa						Nawierzchnia							Brukowa								
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew						Typ	zaburzony								
Szer. między szpaler. [m]	5,0												odległ. [m]	5,0								
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5-5,0												Drzewa za rowem	Nie	%	0						
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatun-kowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	2			16		1						1	4									
Liczba drzew	szpaler L	E 11	Średni obwód/pierśnica [m]	2,0-3,5	Zakrzaczenia	-																
	szpaler P	W 13	Średnia rozpiętość korony [m]	6,0																		
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	Ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*).																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Aleja lipowa z domieszką drzew innych gatunków. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, ptaków i ssaków. W alei drzewa o wymiarach pomnikowych.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Cięcia korygujące korony lip, nieprawidłowo prowadzonych „ku górze". Objęcie drzew o wymiarach pomnikowych ochroną jako pomniki przyrody.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

45. ALEJA NUMER 45

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	36/08/2015						Data	29.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Żółwin-Międzyrzecz																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°27'33''					15°38'30''									Długość [km]	1,2					
	pkt końcowy	52°27'05''					15°37'51''									Nr drogi	1328F					
Zarządca	Droga powiatowa						Nawierzchnia									Asfaltowa						
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew						Typ			Regularny						
Szer. między szpaler. [m]	5,0												odległ. [m]			8,0						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	2,5-3,0												Drzewa za rowem			Nie	%	0				
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
							2	39	7				37	36	1						2	
Liczba drzew	szpaler L	S 85	Średni obwód/pierśnica [m]									0,5-1,0				Zakrzaczenia	Obecne.					
	szpaler P	N 39	Średnia rozpiętość korony [m]									1,5										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																					
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Zróżnicowany.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta z lukami.																					
OPIS																						
Nowa aleja klonowo-jesionowa, posadzona w miejsce usuniętych drzew dawnej alei topolowej. Liczne drzewa i krzewy owocowe zapewniają bazę pokarmową dla zwierząt. Regularny układ klon-jesion-klon.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Liczne uschłe młode, świeżo posadzone drzewka. Liczne uszkodzenia młodych drzewek.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów), usunięcie części zakrzaczeń oraz martwych drzewek. Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym i jesionem wyniosłym. Pielęgnacja młodych drzew (odpowiednie nawodnienie i opalikowanie).																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

46. ALEJA NUMER 46

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	36/08/2015				Data	29.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Bobowicko-Policko																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°26’39’’			15°38’50’’				Długość [km]	1,1												
	pkt końcowy	52°26’49’’			15°39’43’’				Nr drogi	1332F												
Zarządca	Droga powiatowa				Nawierzchnia				Asfaltowa													
Równoległość szpalerów	Zachowana				Rozstaw drzew				Typ	Regularny												
Szer. między szpaler. [m]	6,0								odległ. [m]	12,0												
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	2,0								Drzewa za rowem	Nie	%	0										
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
								67					4									
Liczba drzew	szpaler L	N 35		Średni obwód/pierśnica [m]					1,3-3,3	Zakrzaczenia	-											
	szpaler P	S 36		Średnia rozpiętość korony [m]					6,0													
Gatunki chronione, walory przyrodnicze									Mrówka rudnica.													
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Dobrze zachowana aleja klonowa. Ważne siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, ptaków, gadów i ssaków oraz epifitów (porosty, mchy). W alei drzewa o wymiarach pomnikowych. Czerwony szlak rowerowy.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Objęcie drzew o wymiarach pomnikowych ochroną jako pomniki przyrody. Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

47. ALEJA NUMER 47

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	37/08/2015						Data	29.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Bobowicko-Policko																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°26'43''					15°38'16''								Długość [km]	0,3						
	pkt końcowy	52°26'49''					15°38'01''								Nr drogi	137						
Zarządca	Droga wojewódzka						Nawierzchnia								Asfaltowa							
Równoległość szpalerów	-						Rozstaw drzew								Typ	Regularny						
Szer. między szpaler. [m]	-														odległ. [m]	8,0						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	5,0														Drzewa za rowem	Tak	%	100				
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				2				1							15							
Liczba drzew	szpaler L	-		Średni obwód/pierśnica [m]								1,7-2,9		Zakrzaczenia		Obecne.						
	szpaler P	S 18		Średnia rozpiętość korony [m]								5,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze												Mrówka rudnica.										
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																					
OPIS																						
Szpaler topolowy z podszytem z zaroślami dzikiej róży, chmielu, czarnego bzu.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Usunięcie części zakrzaczeń. Nasadzenia zastępujące jesionem. Rekomendowane włączenie istniejącego szpaleru do możliwej do utworzenia na trasie Obrzyce-Bobowicko alei przydrożnej, stanowiącej z jednej strony barierę pomiędzy niedawno zbudowaną ścieżką rowerowo pieszą, a drogą wojewódzką. Dodatkowo, aleja taka stanowiłaby naturalne przedłużenie alei lipowe, położonej na wzmiankowanej trasie na terenie miasta Międzyrzecz.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

48. ALEJA NUMER 48

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	38/08/2015				Data	29.08.2015																
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Obrzyce (Międzyrzecz)-Kuźnik																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°26'44''		15°37'41''		Długość [km]	2,2															
	pkt końcowy	52°25'34''		15°37'16''		Nr drogi	-															
Zarządca	Droga gminna			Nawierzchnia		Gruntowa																
Równoległość szpalerów	Zaburzona			Rozstaw drzew		Typ	Regularny															
Szer. między szpaler. [m]	4,0					odległ. [m]	8,0															
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,0-3,0					Drzewa za rowem	nie	%	0													
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	2	0		4			8								40				35	19	17	
Liczba drzew	szpaler L	E 40	Średni obwód/pierśnica [m]			0,7-4,0	Zakrzaczenia	Obecne.														
	szpaler P	W 85	Średnia rozpiętość korony [m]			4,0																
Gatunki chronione, walory przyrodnicze						-																
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dostateczny.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Wielogatunkowa aleja przydrożna, miejscami śródpolna, miejscami śródleśna. Aleja odcinkowo ma charakter: topolowy, robiniowy, lipowy, wierzbowy. Zielony szlak rowerowy. W alei wierzba o wymiarach pomnikowych. Miejscami gęste zakrzaczenia podszytowe o charakterze zagłuszającym drzewa tworzące aleję. W podszycie głóg, drzewa i krzewy owocowe oraz chmiel. W alei liczne martwe drzewa, drzewa dziuplaste, liczne drzewa zaatakowane hubą. Brak ciągłości alei.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów), usunięcie martwych konarów i martwych drzew zagrażających potencjalnie ruchowi drogowemu. Usunięcie części zakrzaczeń. Przywrócenie ciągłości alei na całym odcinku pomiędzy zjazdem z drogi nr 137 do miejscowości Kuźnik, poprzez nasadzenia klonem zwyczajnym, klonem jaworem, wierzbą płaczącą (lub innymi gatunkami i mieszańcami z rodzaju *Salix*, o podobnym pokroju) lub brzozą brodawkowatą (zachowanie zróżnicowania gatunkowego alei).																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

49. ALEJA NUMER 49

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	39/08/2015					Data	29.08.2015															
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Międzyrzecz-Skoki																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°25'01''				15°37'01''						Długość [km]	2,7									
	pkt końcowy	52°25'60''				15°35'21''						Nr drogi	1213F									
Zarządca	Droga powiatowa					Nawierzchnia						Gruntowa										
Równoległość szpalerów	Zachowana					Rozstaw drzew		Typ				Regularny										
Szer. między szpaler. [m]	6,0							odległ. [m]				8,0-12,0										
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni						2,0-5,0						Drzewa za rowem						tak		%	100	
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	2			4		1	1	79	24		6	1	111	2	75		2		17			
Liczba drzew	szpaler L	W 138			Średni obwód/pierśnica [m]							0,7-4,0						Zakrzaczenia		-		
	szpaler P	E 185			Średnia rozpiętość korony [m]							4,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze														Mrówka rudnica.								
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru														Zwarta pełna.								
OPIS																						
Bardzo dobrze utrzymana aleja klonowo-jesionowa, o dużych walorach estetycznych i przyrodniczych. Ważny lokalny, śródpolny korytarz ekologiczny. Niebieski, żółty i zielony szlak rowerowy. Wart uwagi stary odcinek alei jesionowej od strony miejscowości Skoki, z drzewami o wymiarach pomnikowych. Istotne siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ptaków i ssaków.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
-																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Nasadzenia uzupełniające klonem zwyczajnym i jesionem wyniosłym. Rekomendowane objęcie części alei obsadzonej najbardziej wiekowymi jesionami (o wymiarach pomnikowych) ochroną zbiorczą (jako grupa drzew) lub indywidualną (pojedyncze, kwalifikujące się drzewa) ochroną, jako pomnik(i) przyrody.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

50. ALEJA NUMER 50

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	40/08/2015						Data	30.08.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Międzyrzecz-cmentarz komunalny																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°26'33''					15°34'03''										Długość [km]	2,0				
	pkt końcowy	52°26'26''					15°32'18''										Nr drogi	137				
Zarządca	Droga wojewódzka						Nawierzchnia										Asfaltowa					
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew						Typ				Regularny					
Szer. między szpaler. [m]	6,0												odległ. [m]				7,0-8,0					
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	4,0												Drzewa za rowem				tak		%	60		
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
				74				18	2				8	1	3		15		57	1		
Liczba drzew	szpaler L	N 131			Średni obwód/pierśnica [m]							1,7-2,5		Zakrzaczenia			-					
	szpaler P	S 48			Średnia rozpiętość korony [m]							5,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze												Kret europejski.										
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta z lukami.																					
OPIS																						
Stara aleja lipowa z domieszką drzew innych gatunków. Miejscami resztkowy charakter dwurzędowy. Lokalny, śródpolny korytarz ekologiczny. Czerwony szlak rowerowy. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ptaków i ssaków.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Aleja silnie zdewastowana, zarówno wskutek nieprawidłowo prowadzonych zabiegów pielęgnacyjnych w przeszłości (zbyt mocne cięcia konarów), braku zabiegów pielęgnacyjnych, a ostatnio również wycinki starych, cennych drzew w pasie drogowym w sąsiedztwie cmentarza komunalnego. Liczne uschnięte nowo posadzone drzewa.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Nasadzenia uzupełniające i odtwarzające lipą drobnolistną. Odpowiednie, trwałe oznakowanie drzew rosnących blisko krawędzi jezdni. Kilka starych drzew usychających – prawdopodobnie wskutek uszkodzenia mechanicznego systemu korzeniowego w trakcie prac prowadzonych w związku z przebudową ścieżki rowerowo-pieszej i drogi.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE

51. ALEJA NUMER 51

DANE OGÓLNE																						
Numer ankiety	1/09/2015						Data	07.09.2015														
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga Międzyrzecz-cmentarz komunalny																					
Koordy-naty GPS	pkt początkowy	52°26'33''					15°34'03''									Długość [km]	1,3					
	pkt końcowy	52°26'26''					15°32'18''									Nr drogi	137					
Zarządca	Droga wojewódzka						Nawierzchnia									Gruntowa						
Równoległość szpalerów	Zaburzona						Rozstaw drzew						Typ			Regularny						
Szer. między szpaler. [m]	4,0												odległ. [m]			8,0						
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	1,5												Drzewa za rowem			nie		%	0			
DANE PRZYRODNICZE																						
Skł. gatunkowy [liczba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I	
	49						2						3		1				11	8		
Liczba drzew	szpaler L	S 51	Średni obwód/pierśnica [m]									2,2-3,5		Zakrzaczenia		Obecne						
	szpaler P	N 23	Średnia rozpiętość korony [m]									7,0										
Gatunki chronione, walory przyrodnicze												Mrówka rudnica.										
STAN OBIEKTU																						
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																					
Stan zachowania alei/szpaleru	Przerzedzona.																					
OPIS																						
Fragment starej alei dębowej z domieszką robinii. Czarny szlak rowerowy. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców, gadów, ptaków i ssaków. Drzewa dziuplaste.																						
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																						
Od strony Bukowca powalone, podmyte drzewo – upadając naruszyło drogę.																						
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																						
Cięcia pielęgnacyjne (usunięcie posuszu i odrostów). Nasadzenia uzupełniające i odtwarzające dębem szypułkowym. Usunięcie martwych konarów. Zalecane oględziny odcinka drogi, przy którym upadło drzewo, celem oceny ryzyka uszkodzenia nawierzchni i potencjalnego zagrożenia dla ruchu drogowego.																						
MAPKA																						

ZDJĘCIE
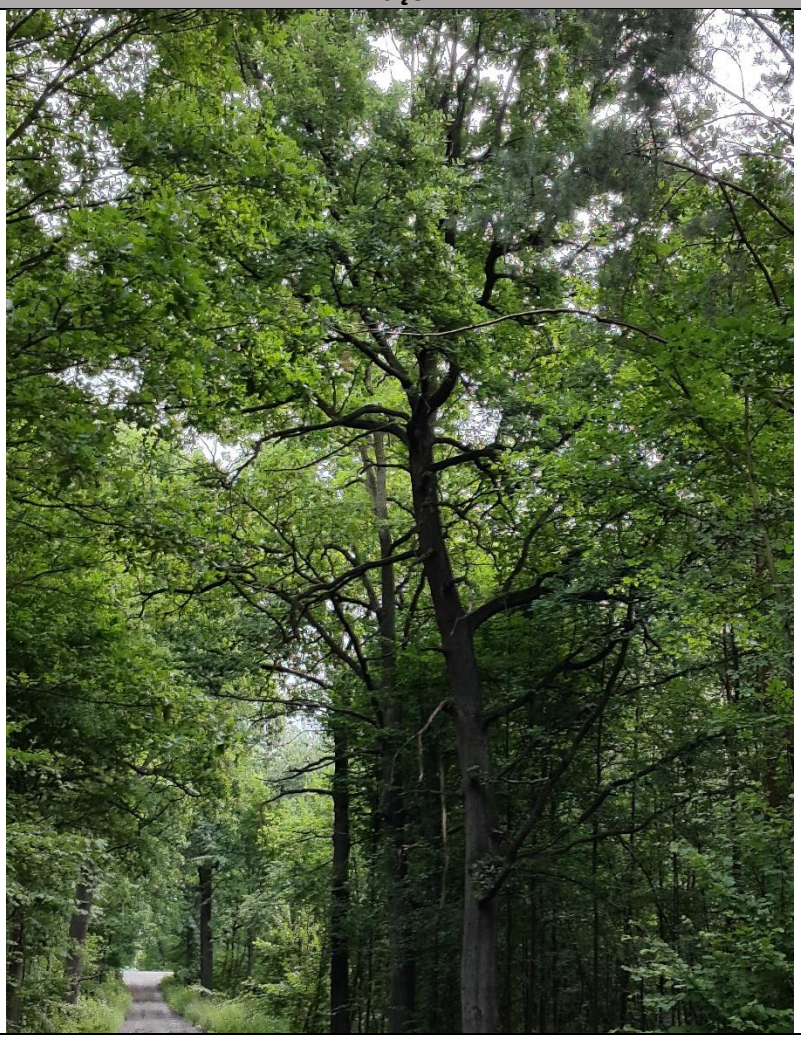

52. ALEJA NUMER 52

DANE OGÓLNE																							
Numer ankiety	2/09/2015				Data	07.09.2015																	
Lokalizacja alei/szpaleru	Droga w okolicy miejscowości Jagielnik																						
Koordynaty GPS	pkt początkowy	52°26’27’’			15°32’42’’			Długość [km]	0,1														
	pkt końcowy	52°26’25’’			15°32’41’’			Nr drogi	-														
Zarządca	Droga gminna				Nawierzchnia			Gruntowa															
Równoległość szpalerów	-				Rozstaw drzew			Typ	Regularny														
Szer. między szpaler. [m]	-							odległ. [m]	8,0														
Odległość szpalerów od krawędzi jezdni	4,0							Drzewa za rowem	nie	%	0												
DANE PRZYRODNICZE																							
Skł. gatunkowy [licz-ba drzew]	Ds	Db	Dc	Ld	Ls	Ka	Bz	Kl	Kj	Ol	Bk	Gb	Js	Oc	Tp	Wi	J	Os	R	Wb	I		
															6								
Liczba drzew	szpaler L	E 6			Średni obwód/pierśnica [m]			2,2-2,3															
	szpaler P	-			Średnia rozpiętość korony [m]			5,0															
Zakrzaczenia	Obecne																						
Gatunki chronione, walory przyrodnicze	-																						
STAN OBIEKTU																							
Stan zdrowotny drzew	Bardzo dobry.																						
Stan zachowania alei/szpaleru	Zwarta pełna.																						
OPIS																							
Szpaler topolowy z obfitym podszytem głogowo-jesionowym. Siedlisko i miejsce bytowania bezkręgowców i ssaków.																							
ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE MIEJSCA KONFLIKTOWE																							
-																							
REKOMENDOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE																							
-																							
MAPKA																							

ZDJĘCIE

8. Identyfikacja miejsc potencjalnie konfliktowych

W rezultacie przeprowadzonej inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczo-kulturowej zadrzewień liniowych na terenie gminy Międzyrzecz stwierdzono występowanie 26-ciu przypadków istniejących lub potencjalnych miejsc konfliktowych (Wyk. 4).

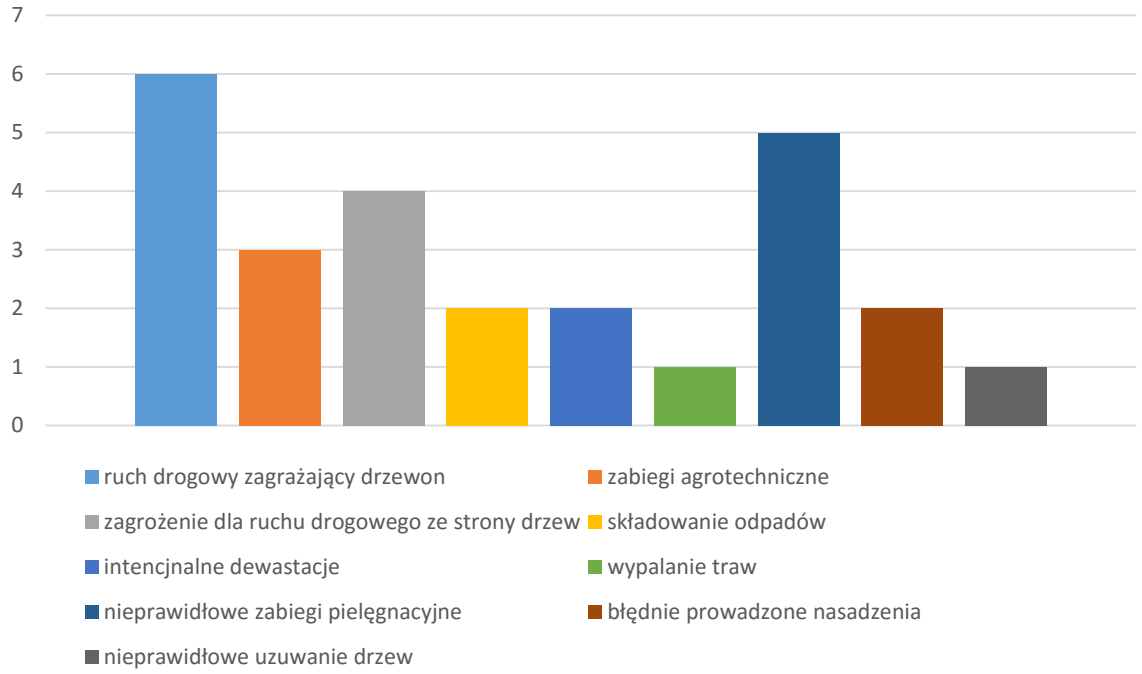

Wyk. 4. Rodzaje zdiagnozowanych obszarów konfliktowych związanych z zadzewieniami liniowymi gminy

Najczęstszym zdiagnozowanym problemem są uszkodzenia drzew związane z kolizjami drogowymi, stanowiące blisko 40% wszystkich stwierdzonych obszarów problemowych. Sześć przypadków dotyczy uszkodzeń drzew (często rozległych), wskutek kolizji z pojazdami, oraz zbyt małej odległości dzielącej drzewa od krawędzi jezdni (oba wymienione przypadki nie zawsze są jednoznacznie ze sobą związane – stwierdzono przypadki drzew oddalonych od krawędzi jezdni o 5 m i więcej, noszących ślady kolizji m.in. w postaci zerwanej kory). W pozostałych czterech przypadkach stwierdzono potencjalne zagrożenie ze strony konarów i pochylonych drzew dla ruchu drogowego.

Dużym stwierdzonym problemem jest prowadzenie nieprawidłowych zabiegów pielęgnacyjnych w przeszłości. W przypadku pięciu zadrzewień liniowych wskazano na destrukcyjne i dewastacyjne cięcia konarów o charakterze ogławiającym lub silnie destabilizującym korony drzew. Szczególnie wyraźny problem ten jest w przypadku alei lipowych, dla których stosowano nieprawidłowe, nienaturalne dla rodzaju *Tilia*, prowadzenie koron „ku górze". W każdym przypadku nieprawidłowych cięć wskazać należy na każdorazowo związane z takimi praktykami uszkodzenie aparatu fotosyntetycznego drzewa, zagrażające jego żywotności.

Kolejną kategorią obszarów konfliktowych związanych z zadrzewieniami przydrożnymi są uszkodzenia drzew związane z prowadzeniem zabiegów agrotechnicznych. Stwierdzono następujące przypadki: celowe uszkodzenie drzew w miejscach wjazdów na pola uprawne, zatrucie drzew środkami chemicznymi stosowanymi w rolnictwie (nawozy, środki ochrony roślin, niewybiórcze środki chwastobójcze), przypadkowe uszkodzenia konarów i pnia wskutek operowania urządzeń rolniczych, w związku z prowadzeniem zabiegów agrotechnicznych.

Dodatkowo, stwierdzono kilka przypadków nielegalnego składowania odpadów w przebiegu alei (organiczne odpady ogrodnicze, gruz) oraz błędnie prowadzone nasadzenia i brak odpowiednich zabiegów po sadzeniu nowych drzew w alei (zbyt późne sadzenie drzew, nieodpowiednie zabezpieczenie sadzonek, brak lub niewłaściwe nawadnianie sadzonek po posadzeniu) (Fig. 7, Fig. 8). Innym problemem jest zaniechanie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych w alejach i szpalerach przydrożnych (Fig. 9).

W jednym przypadku wykryto uszkodzenie drzew w zadrzewieniu liniowym wskutek wypalania traw oraz nieuzasadnioną wycinkę wiekowych, wartościowych drzew, zaburzające ciągłość alei i znacznie upośledzające jej funkcje przyrodnicze oraz obniżające jej wartość kulturową.

Dwukrotnie stwierdzono na podstawie oględzin, z dużym prawdopodobieństwem, wystąpienie intencjonalnych działań dewastacyjnych wobec drzew w alejach. Przypadki te dotyczyły celowego podpalenia wartościowego drzewa, będącego pomnikiem przyrody, oraz celowe zatrucie drzew w trakcie sezonu wegetacyjnego (Fig. 9).

Fig. 7. Groźne dla systemu korzeniowego składowanie gruzu budowlanego (wysoce prawdopodobne ryzyko zarywania korzeni) w bezpośrednim sąsiedztwie drzew szpaleru lipowego na terenie miejscowości Bukowiec (fot. J. Skorupski)

Fig. 8. Przykład sadzonek w ramach nasadzeń uzupełniających, które nie przyjęły się – aleja przydrożna w ciągu drogi wojewódzkiej nr 137, na odcinku Międzyrzecz – Cmentarz Komunalny (fot. J. Skorupski)

Fig. 9. Przykład alei z wyraźnymi zaniedbaniami pielęgnacyjnymi – droga Głębokie-Międzyrzecz (fot. J. Skorupski)

Fig. 10. Przykłady miejsc konfliktowych związanych z zadrzewieniami liniowymi w gminie Międzyrzecz (od lewej do prawej: drzewo z uschniętym aparatem fotosyntetycznym w alei brzozowej w okolicy miejscowości Nietoperek, topola ze rozległymi śladami kolizji drogowej w okolicy Międzyrzecza, topola nadpalona wskutek wypalania traw w bezpośrednim sąsiedztwie alei nieopodal miejscowości Nietoperek; fot. J. Skorupski)

9. Propozycje działań w gminie

Rekomendowane działania ochronne, pielęgnacyjne i odtworzeniowe podzielić można na dwie grupy – zalecenia o charakterze indywidualnym, dedykowane poszczególnym alejom/szpalerom, oraz zalecenia o charakterze ogólnym, dotyczące terenu całej gminy lub obejmujące kompleksy zadrzewień liniowych.

Rekomendowane działania o charakterze indywidualnym dotyczą przede wszystkim wykonania cięć o charakterze pielęgnacyjnym (usunięcie posuszu, usunięcie odrostów) oraz nasadzenia uzupełniające (z każdorazowym wskazaniem zalecanego gatunku). Rzadziej rekomendowane było usunięcie zakrzaczeń (istotne tylko w przypadku alei i szpalerów o wyraźnej regularności odległości drzew, wyraźnie prześwietlonych, a także w przypadku podszytowych zarośli zagłuszających drzewa), cięcia formujące koronę (lub korygujące nieprawidłowo przeprowadzone cięcia w przeszłości) oraz objęcie ochroną pomnikową drzew o odpowiednich wymiarach w pierśnicy, zgodnie z art. 40 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880, z póz. zm.), w przypadku, gdy nie są one jeszcze taką ochroną objęte; drzewa o wymiarach pomnikowych stwierdzono w przypadku 14 zadrzewień liniowych. Znacznie rzadziej rekomenduje się usunięcie martwych drzew i konarów (zagrażających drodze lub mających charakter sanitarny). W trzech przypadkach zaleca się objęcie ochroną pomnikową całej alei/szpaleru, jako grupy drzew o szczególnych walorach przyrodniczo-estetycznych. Dla dwóch zadrzewień liniowych rekomenduje się zabieganie o wpis obiektu do wojewódzkiego rejestru zabytków, poprzez uznanie ich za zabytki i objęcie, z tego tytułu, ochroną prawną, w związku z dużymi walorami historyczno-kulturowymi (Wyk. 5).

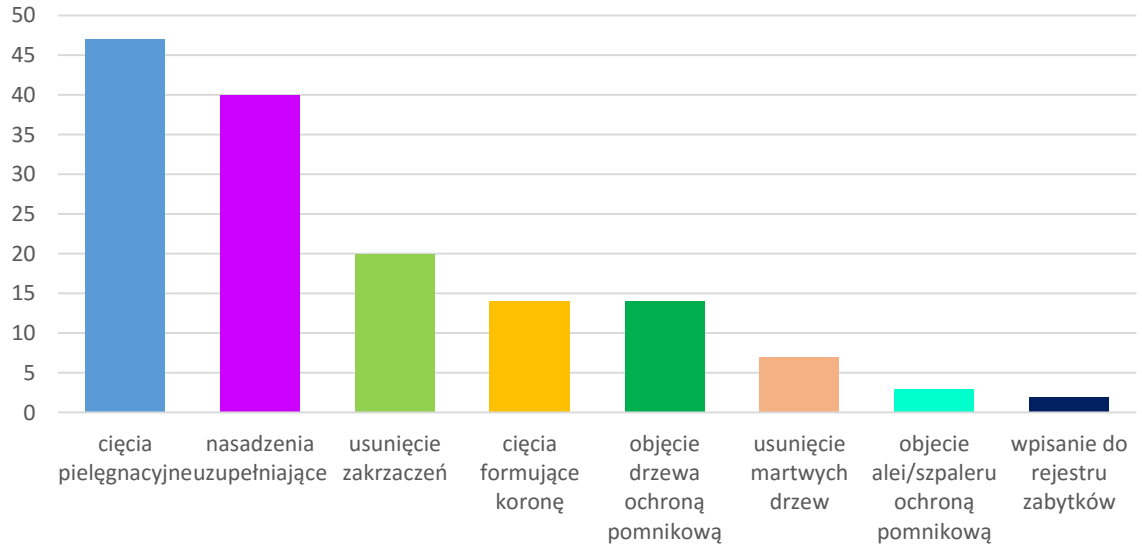

Wyk. 5. Zalecane działania pielęgnacyjno-ochronne dla zadrzewień liniowych gminy

Druga grupa rekomendowanych działań pielęgnacyjnych, ochronnych i odtworzeniowych, dotycząca działań o bardziej ogólnym charakterze, obejmuje następujące zalecenia:

1. ZACHOWANIE CIĄGŁOŚCI ALEI TRANSGRANICZNYCH

Zaleca się zachowanie ciągłości alei i szpalerów przeciętych granicami gminy, polegającą na konsultowaniu i ujednoliceniu z władzami gmin sąsiednich nasadzeń i innych działań odtworzeniowych tych zadrzewień liniowych. Sytuacja taka dotyczy siedmiu obiektów położonych na granicy z gminą Bledzew, Świebodzin i Trzciel (Fig. 11). Utrzymanie ciągłości alei i szpalerów ma znaczenie kluczowe dla zachowania ich funkcji przyrodniczej, jako lokalnych, śródpolnych korytarzy ekologicznych, a często ma także istotny wymiar estetyczny.

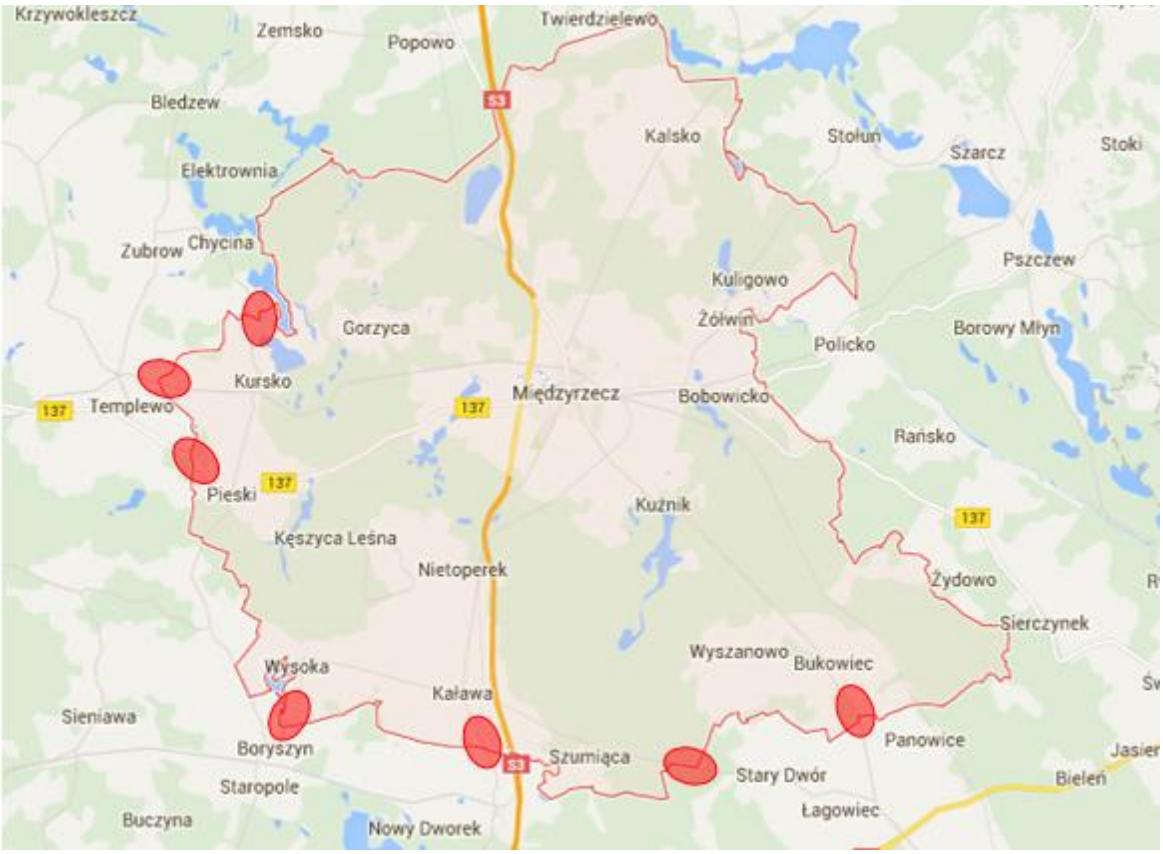

Fig. 11. Lokalizacja zadrzewień liniowych przeciętych granicami gminy (źródło: www.google.pl/maps)

2. TWORZENIE NOWYCH ZADRZEWIEŃ LINIOWYCH

Pomimo stosunkowo gęstego pokrycia terenu gminy alejami i szpalerami przydrożnymi, istnieją w jej granicach lokalizacje, co do których warto rozważyć możliwość utworzenia nowych zadrzewień liniowych. Z uwagi na uwarunkowania krajobrazowe i przyrodnicze, zalecenie to dotyczy drogi powiatowej nr 1326F na odcinku Międzyrzecz (ul. Rokitniańska)-Kalsko-granica gminy (kierunek Rokitno) oraz drogi wojewódzkiej nr 137 na odcinku Międzyrzecz (ul. Poznańska/Obrzyce)-Bobowicko, wzdłuż ścieżki rowerowo-pieszej. W pierwszym przypadku zaleca się utworzenie alei mieszanej, przez nasadzenia jesionem wyniosłym i klonem zwyczajnym (w układzie jesion-klon-jesion-klon), natomiast w drugim przypadku – nasadzenia jednostronne (w miarę możliwości

między ścieżką rowerowo-pieszą a krawędzią jezdni) lipą drobnolistną i jesionem wyniosłym (w układzie jesion-lipa-lipa-jesion).

3. ZASTĘPOWANIE GATUNKÓW NIERODZIMYCH

W myśl art. 120 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880, z póz. zm.) zdecydowanie odradza się obsadzanie założeń alejowych, szczególnie na terenach pozamiejskich, drzewami gatunków nierodzimego pochodzenia (zwłaszcza z rodzaju topola, kasztanowiec, robinia i dąb). Co więcej, zaleca się stopniowe, i w miarę możliwości, zastępowanie martwych lub kwalifikujących się do usunięcia drzew w zadrzewieniach liniowych utworzonych z gatunków obcych drzewami rodzimego pochodzenia. Przy wyborze gatunków drzew do nasadzeń rekomenduje się wybór drzew najbardziej zbliżonych pokrojem do drzew zastępowanych.

4. ODTWORZENIE KOMPLEKSOWYCH ZAŁOŻEŃ ALEJOWYCH

W przypadku dwóch miejscowości na terenie gminy wyraźne są wciąż zachowane, w większym lub mniejszym stopniu, założenia alejowe wpisane w koncepcje urbanistyczne. Sytuacja taka dotyczy wsi Kursko i miasta Międzyrzecz. W przypadku pierwszej z wymienionych miejscowości charakterystyczny jest dobrze zachowany układ dwuosiowy w starej części wsi, utworzony przez przydrożne aleje lipowe. Oś pierwszą wyznacza od płd. kościół pw. św. Antoniego Padewskiego, a od płn. droga biegnącą od niego w kierunku płn., natomiast oś druga przecina pierwszą pod kątem prostym w sąsiedztwie kościoła i biegnie ze wsch. na zach. (Fig. 12). Zalecane działania ochronne polegają na podjęciu starań o uznanie całego kompleksu alei lipowych we wsi Kursko ochroną prawną jako zabytek wpisany do wojewódzkiego rejestru zabytków lub ochrona w formie zbiorczego pomnika przyrody, jako skupiska tworów przyrody żywej o szczególnej wartości kulturowej, historycznej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w myśl art. 40 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880, z póz. zm.).

Fig. 12. Rekomendowane do objęcia ochroną założenie alejowe we wsi Kursko (źródło: www.google.pl/maps)

W przypadku miasta Międzyrzecz wartym ochrony i odtworzenia jest częściowo zachowany układ alei lipowych wzdłuż głównych tras wylotowych z miasta (Fig. 13). Zalecane jest po pierwsze objęcie całego kompleksu ochroną prawną jako zabytek, poprzez wpisanie do wojewódzkiego rejestru zabytków, po drugie zaś odtworzenie ciągłości między alejami na terenie miasta a zadrzewieniami liniowymi na terenach pozamiejskich, jako element zielonej infrastruktury tworzący kompleks korytarzy ekologicznych. Wpisanie kompleksu alei lipowych, jako elementu parkowego założenia urbanistycznego, do wojewódzkiego rejestru zabytków poparte jest faktem, iż element tego kompleksu, tj. aleja lipowa wzdłuż ul. Waszkiewicza (wyjazd z miasta do Skwierzyny) figuruje w nadmienionym rejestrze od 01.06.1974 r., pod nr rej. 2159, jako obiekt datowany na 2-gą poł. XIX w. Należy zaznaczyć, że obwód pierśnicowy (a zatem również wiek) drzew w tej alei nie odbiega od wymiarów drzew w innych alejach tworzących opisywany kompleks w mieście. Objęcie kompleksu alei lipowych w Międzyrzeczu ochroną konserwatorską zapewniłby zarówno zachowanie (i odtworzenie) funkcji przyrodniczych, estetycznych i praktycznych tworzących go alei, ale również ich wartości kulturowo-historycznej.

Fig. 12. Kompleks alei lipowych na terenie miasta Międzyrzecz (źródło: www.google.pl/maps)

5. DBAŁOŚĆ O ZACHOWANIE FUNKCJI ZADRZEWIEŃ LINIOWYCH

Zalecenie to dotyczy holistycznego podejścia do kwestii planowania i realizacji zadań w obszarze tworzenia nowych i utrzymywania istniejących nasadzeń liniowych na te-

renie gminy. Podejście takie charakteryzować musi się staraniem o spełnienie i zachowanie wszystkich funkcji alei i szpalerów przydrożnych, tj. funkcji przyrodniczych (korytarze ekologiczne, siedlisko zwierząt, baza pokarmowa), praktycznych (ocienianie pasa drogowego, osłona przed niepożądanym działaniem czynników pogodowych), kulturowych (w tym ochrona obiektów o wartości historycznej) i estetycznych (elementy zielonej infrastruktury, funkcja krajobrazotwórcza). Takie wieloaspektowe podejście wyrażać powinno się również udziałem w kształtowaniu właściwych postaw społecznych wobec zadrzewień liniowych – ich pielęgnacji, odtwarzania oraz planowania i tworzenia nowych założeń.

10. Spis literatury

Aas G., Riedmiller A. 1994.Encyklopedia kieszonkowa. Drzewa. MUZA SA. Warszawa

Buchwald K., Engelhardt W. 1975. Kształtowanie krajobrazu a ochrona przyrody. PWRiL. Warszawa

Jankowski W. 1995. Funkcja i znaczenie korytarzy ekologicznych. W: Jankowski W., Świerkosz K. (red.). Korytarz ekologiczny doliny Odry. Stan - Funkcjonowanie - Zagrożenia. Fundacja IUCN Poland. Warszawa

Józefczuk J. 2012. Drzewa przydrożne i ich rola, funkcje życiowe drzewa, komunikowanie kwestii związanych z drzewami społecznościom lokalnym. Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja". Legnickie Pole

Komisja Europejska. 2013. Strategia kształtowania zielonej infrastruktury na terenach miejskich i wiejskich Unii Europejskiej [COM(2013) 249 final]. Bruksela

Kondracki J. 2002. Geografia regionalna Polski. PWN. Warszawa

Liro A. Szacki J. 1993. Korytarz ekologiczny: przegląd problematyki. W: Człowiek i środowisko 17. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej. Warszawa

Richling A., Solon J. 1996. Ekologia krajobrazu. PWN. Warszawa

Ryszkowski L., Bartoszewicz A., Marcinek J. 1990. Bariery biogeochemiczne. W: Ryszkowski J., Marcinek J., Kędziora (red.). Obieg wody i bariery biogeochemiczne w krajobrazie rolniczym. Wyd. UAM. Poznań

Seneta W. 1981. Drzewa i krzewy iglaste. PWN. Warszawa

Tałałaj Z. 1997. Wpływ zadrzewień na plonowanie roślin rolniczych. W: Znaczenie zadrzewień w krajobrazie rolniczym oraz aktualne problemy ich rozwoju w przyrodniczo-gospodarczych warunkach Polski. Materiały konferencyjne. Płock: 72-90

Tyszko-Chmielowiec P. (red.). 2012. Aleje – skarbnice przyrody. Praktyczny podręcznik ochrony drzew przydrożnych i ich mieszkańców. Fundacja EkoRozwoju. Wrocław

Tyszko-Chmielowiec P., Witkoś K. 2012. Aleje – podręcznik użytkownika. Jak dbać o drzewa, żeby mam służyły? Fundacja EkoRozwoju. Wrocław

Urząd Miejski w Międzyrzeczu. 2012. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Międzyrzecz na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019. Załącznik do uchwały nr 558_XXI-160-12 Rady Gminy Międzyrzecz

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze. 2014. Vademecym Statystyczne Samorządowca – Międzyrzecz. www.stat.gov.pl/bdl

Witkoś-Gnach K., Tyszko-Chmielowiec P. (red.). 2014. Drzewa w krajobrazie. Podręcznik praktyka. Fundacja EkoRozwoju. Wrocław

Wolski P. 2004. Projektowanie połączeń krajobrazowych o funkcjach biologicznych. W: Płaty i korytarze jako elementy struktury krajobrazu - możliwości i ograniczenia koncepcji. Problemy Ekologii Krajobrazu Vol. XIV. Wyd. SGGW. Warszawa

www.miedzyrzecz.pl

www.miedzyrzecz.pttk.pl

www.ziemialubuska.pl

Ziętek-Varga J. (red.). 2013. Jak dbać o drzewa. Dobre praktyki ochrony zadrzewień. Fundacja EkoRozwoju. Wrocław